

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Pozdravljeni junaki človekoljubja!

Te dni se zgrinjajo gasilske armade k vse-slovanskemu gasilskemu kongresu. Ljubljana se je odela v praznično obleko, da dostojno pozdravi slovanske goste in stisne roko svojim jugoslovanskim bratom. Pozdravljeni dragi gostje in bratje!

Pozdravljeni junaki, ki kljubujete sredi vedno rastočega dobičkarstva kakor samozavestni hrasti in čuvate dragoceno svetinjo dejanske ljubezni do bližnjega. Večji junaki ste od vojščakov na bojišču, saj je vaš posel prostovoljen. Večji junaki ste, ker na bojišču gre za boj človeka proti človeku s tvorbami človeške roke, torej za enak boj. Vaš boj pa velja naravnemu elementu. Kdo se upa postaviti v borbo proti razburkani naravni sili? To ste vi, naši vrli gasilci!

Čeprav izmučeni po celodnevem delu, vsak v svojem poklicu, se nikdo izmed vas ne zveni za utrujene ude, ko zatrobi gasilski rog svoj ukaz. Sredi viharne noči, ko bi človek še psa ne pogal na cesto, vas pokliče — ne dolžnost, temveč sveta obljuba. Izpod varne strehe in iz gorke postelje vas vrže vaša prisega: **Dan in noč bližnjemu v pomoč.**

Vsi premočeni tvegate svoje zdravje, svoje življenje. Da, življenje tvega junaški gasilec, ki otima iz požrešnih ognjenih zubljev pohištvo in izganja iz gorečih hlevov v dimu pojemajočo živino. V srce segajoče tarnanje matere, ki je pozabila dete v goreči hiši, napravi iz gasilca heroja, ki pozabi na lastno ženo in lastno deco, plane med ruševce se tramovje, iztrga spečega otroka objemu smrti in ga dá presrečni materi.

Pa pridejo povodnji, bolezni in spet je gasilec na braniku, za rešitev imetja in življenja. Svetega Florijana, vojaka, imate za zaščitnika, v lastnih vrstah pa hranite spomin na stotere brate mučenike, ki so dali življenje za svoje brate v sili. Njih smrt nosi pečat svetništva in ostanejo njihova imena zapisana z zlatimi črkami ne le v zgodovini gasilstva, temveč v hvaležnih srcih naroda. Slava gasilcem - mučnikom!

Prostovoljno gasilstvo je glavna opora in visoka šola srčne kulture in iz nje izvirajoče ljubezni, ki samo daje in ne išče ne plačila ne hvaležnosti. Prav pred ta vaš največji praznik gasilskega kongresa ste želi za vse vaše deset- in desetletno nesebično delo ne-hvaležnost sebične vsakdanjosti. Namesto da bi bila uprava Stadiona počaščena, da po-

sveti naše gasilstvo njeno areno, je zahtevala od naših gasilcev, ki žrtvujejo čas, zdravje in celo življenje za ves narod, da ji plačajo težke tisočake. Zato pa je pokazala tiha «Ilirija» umevanje potreb in dolžnosti vsega naroda napram našim junakom gasilcem.

Če že del naroda ni hvaležen za sveti prapor dejanske srčne kulture, ki jo krepko drži sredi vseh viher naše narodno gasilstvo, naj bi se zavedal vsaj koristi, ki jih prinaša gasilstvo našemu narodnemu gospodarstvu. Koliko milijonov narodnega premoženja otme, vsako leto naše gasilstvo z omejitvijo in preprečitvijo širjenja požarov! Že same obresti teh rešenih narodnih vrednot gredo v visoke denarje. Če bi ne bilo gasilcev, prostovoljnih čuvarjev našega imetja, bi sploh ne bilo mogoče zavarovanje proti požaru, ker bi nihče ne zmoget takih visokih premij, ki bi bile potrebne, da se krije škoda požarov, ki bi uničili cele vasi. Tudi zavarovalnice niso še storile svoje svete dolžnosti napram našemu gasilstvu, saj še gradnje posebnih večjih požarnih vodnjakov ne podprejo niti z eno paro, dasi so taki vodnjaki ravno za zavarovalnice največje koristi.

Še mnogi drugi niso storili svoje dolžnosti napram vam, junaki gasilci. Pa naj vse to ne moti prazničnega razpoloženja teh svečanih dni. Vse to je moralo priti na vaše zaslužne glave, da se bo še bolj blestel vaš junaški prapor sv. Florijana. Pozdravljamo vas, nosilce resnične srčne kulture, branilce našega imetja in rešitelje našega življenja, vse člane

Slovanske gasilske zveze. Pozdravljamo vas s starim pozdravom: Pomoz! Bog, junaki! in vam želimo srečne in uspešne kongresne dni v beli Ljubljani!

Ogromna udeležba na gasilskem kongresu

Udeležba iz Slovenije na Slovanskem gasilskem kongresu v Ljubljani obeta biti ogromna. Prijavilo se je nad 10.000 uniformiranih članov in okoli 2000 članov v civilu, ki bodo vsi sodelovali v velikem gasilskem sprevodu po ljubljanskih ulicah. Za transport te velike množice je vse ukrenjeno: na vseh progah v dravski banovini vozi več posebnih gasilskih vlakov poleg pojačanih kompozicij običajnih vlakov. S posebnimi vlaki dopotujejo na kongres tudi gostje iz južnih pokrajin naše države, ki jih bo okoli 2000. Vsa društva imajo s seboj tudi svoje gasilske prapore. Spreveda se bodo udeležile tudi številne gasilske godbe in trboveljski gasilski naraščaj. Ker so odhodi vlakov za slovanske gasilce prirejeni tako, da jim ne bo potreba prenočiti v Ljubljani, bo zadoščalo za tuje goste, ki bodo nastanjeni po hotelih, v Mladiki, Akademskem domu in po privatnih stanovanjih, število postelj, ki jih ima na razpolago stanovanski odsek.

Prehrana bo za društva in člane, ki so to želeli, skupna po raznih ljubljanskih restavracijah in gostilnah. Ostali pa si bodo sami poiskali hrane.

Češka delegacija, s katero bo došel tudi starosta Slovanske gasilske zveze g. Seidl, bo dospela v Ljubljano v petek 1. avgusta ob 17-41 preko Jesenic. Delegacijo, ki bo močna več sto mož, vodi ravnatelj Mahaček. Ob 17-22 pa bodo preko Maribora dospeli zastopniki moravskih gasilskih žup.

Politični pregled

V Nemčiji je nastal poslednje čase tako napet položaj v državni zbornici, da je bilo venomer pričakovati padca vlade kancelarja dr. Brüninga ali pa razpusta skupščine. Po izstopu socialistov iz vlade je namreč sestavil novo meščansko vlado voditelj nemških klerikalcev dr. Brüning, ki se mu je še posrečilo spraviti pod streho državni proračun. Že borba za proračun je bila skrajno napeta. Kmalu se je izkazalo, da bo imel proračun zaradi stalno naraščajoče brezposelnosti in vse bolj pereče gospodarske krize

ogromen primanjkljaj.

Bati se je bilo, da bo zmanjkalo celo denarja za plače državnih uradnikov. Zaradi tega je izdelal nemški finančni minister dr. Dietrich obširen predlog za zvišanje raznih davkov, s katerimi je hotel kriti državni primanjkljaj do jeseni, ko nameravaio izvesti sploh teme-

ljito preureditev nemških državnih financ. Dr. Dietrichov predlog pa je naletel na odpor vladnih in opozicijskih strank. Vlada je skušala pomiriti stranke in jih pripraviti do tega, da bi finančni načrt sprejele. Njeni napori pa so bili zaman. Tako je naposled vlada segla po zadnjem sredstvu in z zasilno odredbo državnega predsednika Hindenburga uzakonila ta finančni načrt, kar dovoljuje 48. člen nemške ustave pod pogojem, da skupščina nato odobri to postopanje. Skupščina pa je z večino 15 glasov razveljavila s prisilno odredbo uzakonjeni finančni načrt ter bila za kazen — razpuščena...

Tako je zdaj

Nemčija sredi volilne borbe,

ki pa bo zelo kratka, ker se bodo že 14. septembra vršile volitve v novo skupščino. Kakšen bo rezultat, ni težko prorokovati. Naj-

bolj se bodo okrepili desničarski in levičarski skrajni krogi, torej: narodni socialisti in komunisti, ki izrabljajo za svoje strankarske namene gospodarsko krizo in brezposelnost, ki danes tako tlačita Nemčijo. Meščanske sredinske stranke pa bodo utrpeli večje ali manjše izgube. Najtežje bo vsekakor prizadeta Hugenbergova nemška ljudska stranka, ki je v popolnem razkroju. Najmanj bodo morda izgubili socialisti. — Tako bo tudi v novi skupščini v bistvu položaj nespremenjen ter je veliko vprašanje, če se bo vladi doktorja Brüninga posrečilo sestaviti dela zmožno večino. Širijo se že sedaj govornice, da bo skupščina v primeru, da ne bo mogoče sestaviti delovne večine meščanskih strank, znova razpuščena, nakar bo vlada dlje časa vladala brez zbornice.

Z velikimi težavami sta se morala boriti tudi

predsednika angleške in francoske vlade Macdonald in Tardieu.

ki sta za las ušla slični usodi, kakor je doletela dr. Brüninga. Nevarnostj sta se izognila le na ta način, da sta poslala svoja parlamenta na počitnice. Angleška vlada ima mnogo težav z borbo proti brezposelnosti, dočim ji je še dokaj uspelo pomiriti Indijo. Baje je voditelj indijskih nacionalistov Ghandi pripravljen pričeti pogajanja z Angleži.

Jedva so se razmere v Indiji malo pomirile, že prihajajo

vesti o krvavih pobojih in nemirih v Egiptu.

kjer je bila čez noč zamenjana napredna in nacionalistična vlada predsednika Nahas-paše z novo, konservativno vlado, ki ji načeluje Sikis-paša. Ta hoče s pomočjo policije in vojaštva razbiti vrste nacionalistov, ki zahtevajo, da državo upravlja vlada, ki ima za seboj narodno večino, ne pa nekaj konservativcev, ki se boje agrarne reforme. Nacionalisti so zelo borbeni ter celo groze, da bodo odstavili kralja Fuada, če ne bo

krenil na nova pota ter se spravil z voditelji nacionalistov.

V Rumuniji se širijo

protižidovski izgredi.

ki so jih organizirali pristaši «železne garde» in duhovniki. Posebno ljuti so nemiri v Bukovini, kjer se je zbralo na tisoče in tisoče seljakov, ki oboroženi napadajo židovska selišča, preganjajo Žide ter plenijo njihovo premoženje. Vlada je skoro brez moči proti temu pokretu, ker uživa tiho simpatijo vsega rumunskega naroda, ki je moral že mnogo pretrpeti zaradi židovskih izkoriščevalcev. Kakor je to res, pa vendar ni pravično, da zaradi posameznikov trpi celo pleme s starčki, ženami in otroki. Poboji in plenitve niso delo krščanskega usmiljenja. Mnogo pozornosti je vzbudil tudi atentat na rumunskega državnega podtajnika Angleska. V afero je bil zapleten celo šef pisarne notranjega ministra, ki je v zadnjem hipu pobegnil pred policijo, ki ga je hotela aretirati.

Zelo važna in z vsem zanimanjem spremljana je bila

konferenca poljedelskih strokovnjakov Jugoslavije, Rumunije in Madžarske.

ki se je vršila več dni v rumunskem mestu Sinaji. Na tej konferenci so strokovnjaki razpravljali o ukrepih za ublažitev poljedelske krize, ki postaja vedno bolj občutna. Med drugim je bilo izdelano skupno besedilo odgovora teh držav na vprašanje Društva narodov o vzrokih in načinih borbe za ublažitev pereče poljedelske krize. Naposled je bilo tudi sklenjeno, da se bo v doglednem času vršil sestanek ministrov za kmetijstvo in trgovinstvo držav Male antante, na katerem bodo temeljito proučili vprašanje ustanovitve posebne skupine poljedelskih držav, ki bi na vseh mednarodnih gospodarskih konferencah skupno zastopala koristi in smotre poljedelskih držav.

Na Finskem in Estonskem

se vedno bolj krepi protikomunistično gibanje širokih kmetijskih množic, ki zahtevajo od vlade, naj že vendar popolnoma zatre komunizem in omogoči nemoten razvoj obeh držav, proti katerima ruje na tisoče dobro plačanih boljševiških agentov. Finska vlada je sprejela vse zahteve kmetov, organiziranih v imenovanem «lappovskem pokretu», in je pričela odločno trebiti komuniste, ki jih pošiljajo kar preko meje v boljševiški raj. Komunisti pa tudi ne drže križem rok in so baš te dni dosele vesti, da so prepeljali v bolnico voditelja lappovskega pokreta Kosola, ki je bil na zagoneten način zastrupljen. Nekatere vesti že celo trdijo, da je podlegel zastrupljenju.

V Avstriji

je nastopil po dolgih mesecih stalne napetosti počitniški mir. Po pisanju in izjavah raznih strankarskih voditeljev pa bo ta mir le začasen. Za jesen napovedujejo avstrijski fašisti, organizirani v bojnih organizacijah «Heimwehr», da bodo izvedli generalno ofenzivo in korakali na Dunaj, kjer bodo izpregovorili odločno besedo. Potek dogodkov v zadnjih mesecih je sicer dokazal, da so heimwehrovci dosti večji v besedah kakor v dejanjih, vendar pa razburjajo take izjave prebivalstvo in evropsko javnost, ki je po podpisu avstrijskega investicijskega posojila pričakovala, da bodo Avstriji mirovali vsaj toliko časa, da bodo dobljeni denar potrosili... Podoba pa je, da so se vdali v sedanji položaj samo za to, da so vlili inozemstvu vero v mirni razvoj avstrijskih prilik in da bodo v jeseni zopet razburili svet z novimi napovedmi o bližnji meščanski vojni.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

M. Silvester:

Na potih usode

(Dalje.)

Komaj je mož uvidel, da ima opravka samo z mlado in slabotno žensko, je planil k postelji in bliskoma potegnil izpod odeje svetel meč in zamahnil v izpadu proti meni, hoteč mi preklati glavo. Toda jaz sem bila pripravljena. Odbila sem spretno udarec. Z odskokom sem se ognila sunku, zraven pa zamahnila s svojim mečem proti meni, ki ni mogel več tako hitro prestreči. Moj udarec mu je presekal kite na roki in ga ranil na prsih. Starcu je omahnila roka in iz nje mu je zdrknil meč na tla. Sklonil se je, da ga pobere z levo roko, toda v tistem trenutku ga je že zadel drugi udarec preko glave.

Mrtvo truplo je padlo na tla.

Na samostanskem dvorišču je ležalo nekaj s konopci povezanih menihov in hlapcev, ki so se udali brez boja. Naši ljudje so zahtevali od njih, da morajo povedati, kaj se je zgodilo z ugrabljenimi ženami in dekletki Hodovitov. Trepetaje v smešnem strahu, je dejal mladi menih, ki je za silo tolkel naš jezik, da so jih odvedli v neki ženski samostan, ker se niso hotele pokristijaniti. Menihu se niti sanjalo ni, da mi je znano, kaj so počenjali z ubogimi žrtvami.

«Lažeš!» sem zarjula v divjem srd. «Mar misliš, da ne vem, kaj se je zgodilo z nami v oni-le kleti? Tudi jaz sem bila med tistimi nesrečnimi ženami!» Skočila sem vsa razjarjena — komaj so me zadržali...

Ker smo si iz previdnosti postavili straže pri vseh izhodnih vratih in v zvoniku, da ni mogel nihče biti plat zvona, se nam ni bilo bati napada od strani tlačanov ali pa od mestne posadke.

Zato smo se lotili temeljitega plenjenja. Plen je bil dragocen in ne baš majhen. Tudi tu smo našli cele zaloge orožja. Najbolj pa smo se razveselili šlemov in oklepov. Sredi polnoči smo se vračali iz samostana, natovorjeni s plenom, po samo nam znani stezi v Gorjance; a ko se je jelo svitati, smo že bili v varstvu goste bukove šume. Tu smo pokopali svoje ubite ljudi, ki smo jih prinesli s seboj, ter se nato podali na pot proti svojim domovom.

* * *

Odsihmal sem nosila poleg moške obleke na glavi tudi čelado; poskušala sem nositi tudi oklep, toda mi ni prijal, ker nisem bila v njem dovolj gibčna. Moj prijatelj Hasan me je često občudoval ter mi dejal:

«Lepa si kakor vila, gibčna kakor mačka, hrabra kakor vitez, a krvoločna kakor tiger.»

S temi besedami se mi je hotel prikupiti, ker dečko ni imel navade, da bi koga posebej še hvalil.

Nekega dne sva sedela na robu nad Pogansko jamo. Hasan je bil zamišljen in gledal je v daljavo. Vprašala sem ga sočutno, kaj mu teži srce, a on je le odkimal z glavo rekoč:

«Ti poznaš vsaj svojega očeta, čeprav si izgubila mater, ko ti je dala življenje. Ti ljubiš očeta in on ti vrača svojo ljubezen. Poglej, tudi meni drhti včasih srce, ki je polno nekkih sladkih občutkov, a jaz ne poznam ne očeta ne matere, katerima bi mogel reči, da ju ljubim in spoštujem. Ti si edina, ki ji lahko potožim kakor rodni sestri svoje bolečine, ne smem pa kot pobratim pritisniti na tvoja usta poljuba, ki bi mi olajšal srčno bol. Tebe ljubim z vsem žarom mladeniške duše, a ostati mi moraš samo sestra.»

«Ne, dragi moj Hasan.» sem odvrnila, «tudi ti veš, da te ljubim in da bi storila zate vse.

Toda jaz ti ne morem postati več, kar sem ti — namreč tvoja sestra. Ko bi bila še neomadeževana, bi ne preišljala niti trenutka in bi z raječjo radostjo postala tvoja žena. Proti našim kakor proti vašim običajem pa bi bilo, ako bi se hotel ti navezati na oskrnjeno deklico, ki je že dala življenje otroku. Dasi te goreče ljubim, ne smem drugače ravnati.»

«Podarim ti celo kraljestvo, bajno in skrivnostno, draga moja vila, za ceno enega samega poljuba,» je dejal nato Hasan. — In res! Vedel me je v svoje kraljestvo. Ljubila sva se skrivaj — a kadar sva se zopet vrnili med ljudi naše naselbine, sva si bila zopet samo brat in sestra.

Rane, ki jih je zadobil moj oče pri napadu, so ga jako oslabile. K temu sta se pridružili še žalost in njegova sedanja odvisnost od drugih; — vse to je vplivalo na nekdanjo tako ponosnega moža porazno, da je hiral od leta do leta in naposled izdihnil svojo blago dušo. Z njim sem zagrebala Poganski jami zadnjega hodoviškega kneza, ki je ohranil vero svojih pradedov in ni klonil tilnika pred novo vero.

* * *

S Hasanom sva napravila še več izletov v kostanjeviški samostan. Pri nekem takem pohodu v samostan pa se nam je prigodila usodepolna zmotna. Hasan se je namreč že dan prej zmazal v samostan, preoblečen v sla. A ko je nato, preoblečen v meniha, odprl vrata, da spusti skozi nje v samostan svoje dečke, mu je eden njegovih pajdašev odsekal glavo, ker je menil, da ima pred seboj meniha — vratarja...

Dragi moj hetman, dosti sem že skusila na tem svetu slabega, toda toliko žalosti še nisem nikoli prestala kakor tačas, ko smo nosili Hasanovo truplo nazaj v goro. Zagrebli smo ga vrh Mačkovca, a njegovo glavo sem nesla jaz v svo-

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Tudi naše sokolsko društvo je na primeren način počastilo spomin v Luksemburgu ponesrečenega sokolskega brata-junaka Antona Maleja. Takoj, ko se je razširila žalostna vest o tragičnem dogodku, je bila na Sokolskem domu razobešana črna zastava. Pogreba v Ljubljani in na Bohinjski Bistrici se je udeležilo društvo po ženski in moški deputaciji, ki sta ponesli s seboj krasen venec in velik šopek rdečih nageljnov. Slava Malejevemu spominu! — Nedeljska gasilska veselica v parku je imenitno uspela.

POLJANSKA DOLINA. Nedeljski sokolski javni nastop se je obnesel veseskozi prav dobro v zadovoljstvo Sokola in mnogobrojnih udeležencev iz doline kakor iz Škofje Loke, Žirov in drugod. Po nastopu se je razvila neprisliljena bratska zabava. Na tem mestu ste vabljeni vsi, ki ste naklonjeni Sokolu in prežeti sokolske misli, posebno mladina, da pristopite k Sokolu. Saj bo vam znano, kakšen pomen ima Sokol v Jugoslaviji. Oresite se vseh predsodkov ali morebitnih mrženj do te ali one osebe. Pri Sokolu vladaj bratstvo, prijateljstvo in tekmovanje, kdo bo najspretnejši delavec. — Tudi v dolini smo oni teden občutili nevihto. Nekod bolj, drugod manj. Okrog Javorij in v Javorjih je bila kaj huda. Napravila je precej škode pri nekaterih hišah na strehah in oknih. Pa tudi polja je prizadela. Na drugi strani doline, v Lučnah in okrog, se je vsula debela toča, ki je napravila veliko škode. — Cesto od Trbije do Fužin v občini Oselci, nasproti žirovske električne centrale, ki jo je bila razrušila in odnesla pred tremi leti velika povodenj, so jeli znova graditi. Ta cesta veže dolino proti Sovodnju in Novi Oselci. Vozniki so mnogo pretrpeli, ker so morali premagati na Fužinah na začasni poti hudi klanec. Tudi glede daljave bo zdaj veliko pridobljenega. In tako bo zopet izginil en spomin na to zadnjo veliko povodenj, ki je prizadela dolino toliko škode in gorja. — Kdor se še ni vpisal v Vodnikovo družbo,

naj se podviza, ker je zadnji čas. Za 20 Din si bo krajšal z lepimi knjigami dolge zimske večere.

GORENJA VAS. Mnogokrat bežemo v raznih dnevnikih in tednikih o naši lepi Poljanski dolini. Enkrat priredi Sokol v Gorenji vasi prireditev, drugič zopet Prosvetno društvo na Trati, včasih ima svojo zabavo Društvo kmetijskih fantov in deklet, le o Gasilnem društvu ni nič slišati, kakor da bi popolnoma spalo. Toda ni tako! Gasilno društvo Gorenja vas-Trata deluje sicer tiho, toda jako marljivo in se zdaj z vso vnemo pripravlja za proslavo svoje tridesetletnice, ki se bo vršila dne 10. avgusta. Priprave za proslavo so v polnem teku. V soboto zvečer, 9. avgusta, bo uprizorjena igra «Domen» v Društvenem domu. V nedeljo dopoldne bo sprevid v cerkev, popoldne pa velika vrtna veselica pred Gasilskim domom. Prijatelje gasilstva prosimo, da se udeležijo proslave v čim večjem številu. Čisti dobiček je namenjen za nabavo motorne brizgalne, za katero je podarila 3500 Din tudi že občina, ki se ji na tem mestu najtopleje zahvaljujemo. — M a k s o P i v k, načelnik.

ŠMIHEL PRI NOVEM MESTU. Že par let nas tukaj nadleguje neki vlomilec ki je že izvežban v svoji stroki. Morda jih je celo več. Čitateljem «Domovine» bo znano, da je v Šmihelu izginila pred leti monštranco iz cerkve. Pozneje so našli ostanke v Devžkem potoku pod Regarčo vasjo. Vlom je izvršil človek, ki cerkev gotovo dobro pozna. Nadalje so brezvestni tatovi odkrili na pokopališču grob pokojnega g. Košička in mu pobrali obleko. Še danes se baje nekdo oblači v dotično obleko, ki je pač predelana. G. Hočevar-

ju, šolskemu upravitelju v Šmihelu, so pokradli kokoši. G. Plesku so vlomili v trgovino in mu pokradli žganje in slično. Trgovec sicer vé, kdo je storilec, ali dokazov nima, pa ga ne more to žiti. Mizarju Sitarju so letos pokradli kokoši. Gdč. Francki Kotnikovi so lani pokradli obleko in več drugih stvari. Na grmski kmetijski šoli so bile ukradene čebele z medom. G. Vekoslav Liliija, šolski upravitelj v pokoju, tudi pogreša panj čebel že od leta 1927. Letos so nadalje obiskali samostan «Le Notre Dame», pokradli več tort in likerjev, ki so jih potem na Grmu použili. Vsem tem tatovom pa je težko priti na sled. Treba bo pač metle ali pa občinskega stražnika, ker nihče več ni varen svojega imetja. Toliko za danes, prihodnjič še nekaj več.

RIMSKE TOPLICE. Mlado, vendar zelo delavno sokolsko društvo našega prelepega kraja priredi dne 3. avgusta t. l. svoj letni javni nastop s pričetkom ob 4. uri popoldne. Prijatelji Sokola in posetniki naših toplic, pridite ta dan in preživite med nami prijetno nedeljsko popoldne. Da vam ne bo dolgčas, je društvena uprava poskrbela v polni meri. Pokažite s svojim obiskom, koliko vam je ležeče na narodni vzgoji in samozavesti! Za popust na železnici je zaproseno, uprava tukajšnjega kopališča pa je dovolila posetnikom našega nastopa znaten popust v termalnih kopalnih. Zdravo!

SV. MOHOR NAD LAŠKIM. V nedeljo 13. julija smo blagoslovili dva nova, okoli 1000 kg težka zvonova. Po cerkvenem obredu so našli slavilci ob hudi nevihti in dežju v planinski koči zavetišče, kjer se je popilo čez 700 l vina in 200 l

je kraljestvo in jo postavila na oltar darovanja. Z raznimi rožami in pripravami sem jo znala tako pripraviti, da je videti še danes, — po 60 letih, — kakor živa. Kadar mi je hudo pri srcu in me tarejo nadloge, hitim k njemu in mu potožim svoje bolečine; in vsakokrat se vračam od njega potolažena in pokrepčana.

Bila sem stara jedva 20 let, ko se je pojavila v našem selu priletna ciganka. Njeno družino je pustil obesiti ban, ker je bila na sumu, da vohuni za sovražnika. Tudi ta ciganka se je že zibala na vrvi in le svoji skrivnostni vodi je dolgovala hvalo, da si je otela življenje. Naši ljudje in tudi sosednji Uskoki so črtili staro ciganko in bi jo gotovo ubili, da se je nisem usmilila in jo skrila v svojem podzemskem skrivališču. Starki je novi dom tako zelo ugajal, da je sklenila, ostati v njem do svoje smrti.

V nočnih urah sva prišli navadno na zrak, da sva se oskrbeli z živčevjem in kurivom. V zahvalo za mojo požrtvovalnost me je starka počevala v pisanju in čitanju, o prerokovanju in raznih skrivnih vedah. Tudi znanost o pripravljanju raznih zdravil, mamil in strupov sem kmalu obvladala. Ker me je navadila tudi raznih plesov in očarujočih popevk, ki sem jih znala spretno spremljati s cimbalom, sem postala pravcata ciganska mladenka.

Nekega dne, ko sva baš končali ponavljanje v utajevanju lastne volje, mi je dejala ciganka: «Ambra! Me bova potovali...» Začuden sem pogledala starko, a ona je vedela, kaj hočem reči, in dejala mi je: «Ti si še mlada in ne moreš ostati poleg mene v brlogu. Svet je lep, zlasti mesta ob sinjem morju, kjer sije solnce vse drugače, kakor v teh pustih gorah.» — Priovedovala mi je nato o življenju v mestih, opi-

sovala običaje in kraje tako krasno, da se mi je zahotelo, videti vso to lepoto na lastne oči. V moji duši pa se je vedno znova porajal odpor, kajti ljubila sem te gorske kraje z vsem srcem. Največjo boleost pa mi je ustvarjala misel, da bi morala zapustiti grob svojega očeta in drago glavo Hasanovo. Toda ciganka je porabila vso svojo zgovornost in me naposled pripravila do obljube, da jo bom spremljala na potovanju pod pogojem, da se vrneva v domači kraj čez leto dni.

Lepega jutra sva zapustili domači kraj in krenili preko Gorjancev v Metliko, kjer sva prenočili in si nabavili boljše obuvalo in obleko. Naslednje dni sva že imeli za seboj Črnomelj in Delnice in sva počivali na Reki. V novo življenje sem se uživala le s težavo in mi ni šla poverjena naloga vedeževalke, pevke in plesalke nič kaj izpod rok. Ko sem pa zrla na modro morje in videla bogastvo in lepoto mest in razkošnost njihovih prebivalcev, se me je lotila neka prej neznana strast, želja po uživanju in razkošju.

Stara ciganka je bila vsa v ognju, ko sem ji prinašala dan za dnem več srebra in zlata. Raz sebe sem vrgla tisto okorno obleko in se odela v svilo. Že na Reki sem si prislužila v veselih družbah mladeničev in starcev malo premoženje, ki se je nato pri bogatih v Trstu podesetorilo. Ne samo tu, temveč tudi v Benetkah, Raveni, Rimu, Milanu in drugih velikih mestih so zaljubljeni dedci in mladeniči kar teknovali, kdo mi bo nasul v naročje več srebra za en sam nasmeh. Laški jezik sem hitro obvladala; zato mi ni bilo težko se gibati med tako družbo. Pa tudi moja spremljevalka si je zaslužila z razpečevanjem raznih kapljic, zlasti onih za zaljubljenca, lepe novce.

Na laški zemlji sva bili že preko enega leta, a meni ni niti na misel prišlo, da bi se vrnila v svoj domači kraj. Spomin na mojega nekdanjega gorečega ljubljeneja Hasanaja je stemnel in tudi spomin na očeta mi je postajal v opojnem vrvenju omalovaževan. Le tedaj, kadar od utrujenosti nisem mogla spat, mi je splavala moja misel v domače selo.

Potovanje iz mesta v mesto nama je bilo spričo premoženja, ki sva ga že imeli, zelo gladko, ker sva se lahko posluževali raznih potovalnih ugodnosti. Ko sva se vračali preko Benetk, sva obiskali tudi staro mesto Oglej. Po čudnem naključju sem zašla v družbo posvetne duhovščine, ki je zahtevala od mene, da zaplešem ognjevite plese... Zazeblo me je... V tem trenutku sem se spomnila na ono strašno noč v kostanjeviškem samostanu in pred oči mi je stopila podoba Hasana, ki mi je pomagal izvršiti osveto.

Začela sem plesati; spočetka umerjeno, nato vedno hitreje in hitreje, dokler se ni ples spremenil v divji vrtinec. Vedela sem, da s tem plesom vsakogar razdražim do skrajnosti.

V očeh sem vedno imela posodo iz kristalnega stekla, v kateri je bilo zlahka špansko vino. V lahnih krogih sem se približala posodi in z naglo kretljivo izlila v posodo tekočino iz male steklenice, ki sem jo imela ves čas med prsti. To sem izvršila tako naglo in spretno, da niti strežaji niso opazili, ker so bili i sami preveč zaverovani vame...

Končala sem svoj ples, vrgla preko sebe tančico in ogrinjalo ter izginila kakor kača s pozorišča. Čula sem še, kako drvijo sluge za menoj, a jaz sem se spretno izmuznila skozi zadnja izhodna vrata in odhitela domov.

(Dalje prihodnjič.)

piva. Tako je tudi oskrbnik kože lahko izrazil svoje zadovoljstvo nad tako obilnim obiskom proslave.

KONJICE. Odvetniško pisarno otvori v Konjicah g. dr. Ervin Mejak. Posloval bo v Hasenbichlovi hiši na glavnem trgu. — Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev se ukine s 1. avgustom. Vsi posli preidejo na urad v Celju. — Trgovec Sumer in Petek sta otvorila v poslopju g. Ogorevca, kjer je bila doslej pošta, konfekcijsko trgovino. Pošta in davčna uprava pa sta se preselili v prvo nadstropje poslopja. — Dne 21. t. m. okoli 21. je pričela goret viničarija Matije Goričana, posestnika na Dobravi pri Konjicah. Poslopje je do tal pogorelo. Sreča je bila, da se zaradi hudega vetra niso vnela še sosedna poslopja. Vzrok požara ni znan. — Hišo in gospodarsko poslopje nedavno umrlega Ivana Baumana, usnarja v Konjicah, sta kupila g. Viljem Topolšek, uradnik, in g. Alfred Laurich, tovarnar, in sicer prvi hišo, drugi pa usnarjsko delavnico.

ŠMARTNO OB PAKI. Dne 20. julija se je tukaj ob krasnem vremenu vršil pokrajinski shod glavnega odbora Z. S. V. v Ljubljani, dalje se je vršila proslava obletnice odkritja spomenika v vojni padlim 63 žrtvam tukajšnje občine in slavnostno odkritje spominske plošče umrlemu g. majorju Martinu Colariču, I. častnemu predsedniku Z. S. V. Slavnost je bila počaščena po navzočnosti vladnega zastopnika in zastopnika Dravske divizije, navzoč je bil tudi ves glavni odbor Z. S. V., prišli so zastopnik invalidskega združenja v Ljubljani ter zastopniki raznih drugih podružnic Z. S. V. in invalidskih združenj. Slovesno sv. mašo je bral bivši vojni kurat č. g. Bonač, ki je imel tudi braven, pretresujoč cerkveni govor v spomin padlim tovarišem in majorju Martinu Colariču. Ploščo g. majorju je odkril s kratkim govorom predsednik Z. S. V. g. Orehek, ki je vodil pokrajinsko zborovanje. Govorniki so bili g. Tomc za invalidsko združenje, g. svetnik Pirc za Z. S. V. ter g. Matija Bošnjak iz Braslovč v imenu okoliških organizacij. Spomenik sam je bil ves v vencih in šopkih, enako plošča umrlega g. Colariča, ter razsvetljen z električnimi žarnicami. Po zborovanju je bila od-

poslana kralju udanostna brzojavka, ki so jo zborovalci z trikratnim «Živio» soglasno sprejeli. Izrekamo najlepšo zahvalo tukajšnjemu g. župniku, dalje pevskemu društvu za krasno petje, Kolu jugoslovenskih sester in gasilnemu društvu za sodelovanje pri slavnosti. Vsem skupaj najlepša hvala!

GORNJI GRAD. Dne 10. avgusta t. l. priredi ljubljanski Sokol v naše prijazno mestoce propagandni izlet, združen z javnim nastopom, pri katerem bo sodelovalo tudi domače društvo in bližnja društva celjske sokolske župe. Določen je naslednji spored: Med 9. in 11. uro sprejem bratskih društev, ob 11. skušnje za popoldanski javni nastop, popoldne ob 2. sprevid po mestu na telovadišče, ob 3. pričetek javne telovadbe. Pri telovadbi bo nastopila tudi tekmovalna vrsta ljubljanskega Sokola, ki si je na vsesokolskem zletu v Beogradu priborila darilo Nj. Vel. kralja Aleksandra I. — dragoceni meč — in vrsta naraščajnikov istega društva, ki so si na vsesokolskem zletu priborili prvenstvo Jugoslavije. Sodelovala bo prvovrstna narodna železničarska godba «Drava» iz Maribora. Ker je naš kraj precej oddaljen od železnice, naj društva organizirajo za ta dan v naše planinsko mestoce avtomobilske izlete. Opozarjamo na to prireditve vse Sokole in sokolstvu naklonjeno občinstvo z vabilom, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo. — Sokolski pehotni izlet na Ljubno v nedeljo 20. t. m. je prav lepo tšpel. Udeležilo se ga je približno 130 sokolskih pripadnikov, vsega skupaj pa je bilo ta dan na Ljubnem čez 150 Gornjegradčanov. Dasi prihod Sokolov ni bil najavljen, se je vse eno zbralo lepo število domačinov, ki so prav pozorno sledili prostim vajam članic, moškega naraščaja in ženske dece. Trška občina Ljubno je na svoje stroške pogostila deco in naraščaj s kruhom in malinovem.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Šmarski dijaki so zopet za eno skušnjo bogatejši. Ubogi dijaki, ki so posvečali ves prosti čas glasbeni umetnosti, so utrpeli občutno škodo s prireditvijo koncerta v Laškem. Na razna priporočila ter v dobri veri, da so tudi v Laškem ljudje, ki cenijo in ljubijo umetnost, posebno pa podano od strani dijakov,

so priredili naši dijaki godbeniki v soboto, 19. julija, v zdraviliškem domu v Laškem orkestralni koncert z zares mojstrskim programom. Čisti dobiček prireditve je bil namenjen za kritje dolga svojčas nabavljenih instrumentov in not. Za reklamo so poskrbeli dijaki v polni meri in celih osem dni poprej, da ni bilo skoro človeka, ki bi ne vedel za to prireditve. Kljub blagemu namenu prireditve so jo prezrli ravno oni krogi, ki so predvsem dolžni podpirati umetnost, če že ne kot mecenji, pa vsaj z malenkostno vstopnino kot odškodnino za večmesečni trud najrevnejših, toda za naš narod najpotrebnejših. Navzlic omalovaževanju so odigrali naši godbeniki zares izvrstno celotni spored. Največ hvale smo dolžni izreči g. sodniku Deželi, ki je s svojim globokim umevanjem prekosil v igranju marsikaterega virtuoz. Hvala tudi vsem ostalim, ki so v polni meri zadostili svoji nalogi. Zahvaljujemo se še posebej g. trgovcu Dergancu, ki je dal brezplačno prepeljati naše instrumente in ostalo v zdraviliški dom, nadalje g. ravnatelju zdraviliškega doma za brezplačni odstop dvorane in g. Elsbaherju za brezplačni prevoz instrumentov na kolodvo. Prav srčna hvala onim posetnikom, ki so zadostili svoji moralni dolžnosti s posetom tembolji, ker je njih pretežni del zaposlen globoko v zemlji. Rudarji in drugi delavci pač skoraj edini čutijo pomanjkanje gmotnih duševnih dobrin. Da izravnavajo dijaki svojo materialno škodo, ki so jo utrpeli v Laškem, so sklenili, da priredijo slična koncerta tudi v Rogatcu in pozneje v Slovenjski Bistrici. Vabimo tako Rogatčane kakor Slovenjebistričane k obilni udeležbi. Dan prireditve bo javljen po plakatih.

SV. MIKLAVŽ PRI ORMOŽU. Zelo smo želeli dežja in smo imeli v farni cerkvi večerntee samo za dež. Želeli smo si ga, ampak tako «trdega» ne, kakor je prišel v soboto, dne 19. julija. V najlepšem popoldanskem solncu je priplul izza Jeruzalema črn oblak, v katerem je strašno brnelo. Silen veter ga je nenadoma pritiral nad Miklavžovo okolico. Hipoma se je vsula toča, debela kakor lešniki, in je uničevala dobre četrt ure. Polja, še bolj pa vinogradi so obetali zelo mnogo, a sedaj ni v vinogradu enega trsa, ki ne bi bil do

Soteščan:

Vdovčkovi cekini

Šaljiva povest iz predvojne dobe.

«Razumeta se, poročila se bosta,» so ju obirali, kar je dalo povod obrekovanju in umazanemu govoričenju.

Nesramno in popolnoma neosnovano sumničenje je pošteno, toda občutljivo Vdovko močno zabolelo, dočim je bil «gospod» v tem pogledu hladen in neobčutljiv. Sam bi ne bil zaradi tega iskal zadoščanja, toda razžaljena gospodinja ni odjenjala, dokler se ni potegnili za njeno čast. Prisilila ga je, da je tožil nekatere sosede, ki so morali javno preklicati, kar so nepremišljeno govorili.

Zamera, ki jo je povzročila tožba, se je med sosedi pozabila, Vdovko pa je od tistega časa nadlegovala skrivna misel, da bi ne bilo prenapačno, če bi se zvezala z «gospodom» za vse življenje.

Soba, v kateri se je nastanil, je bila v njegovi odsotnosti zakljenjena in okna skrbno zagrnjena. Vdovka, ki jo je oskrbovala, je smela le v njegovi navzočnosti opraviti potrebna dela. Takrat se, seveda, ni upala ogledati predmetov, nastavljenih po mizi in klopih, dasi je komaj krotila prirojeno žensko radovednost.

Vdovčkovega «gospoda» je nekega večera posetil prijatelj, s katerim sta kramljala pozno v noč. Govorila sta v nekem tujem jeziku, zato ju Vdovka ni umela, čula pa je rožljanje in prijetno cvenkanje, venomer se oglašajoče iz sobe. — Ko sta na vse zgodaj odšla po neznanih opravkih, je vstala tudi ona in prva pot ji je bila k vratom, kjer je oko nastavila na luknjo ključavnice, skozi katero se je videlo na mizo. Pri tem je nepre-

vidno pritislila na kljuko in vrata so se odprla — «gospod» jih je bil pozabil zakleniti.

Prijeten vonj po neki nepoznani dišavi jo je izvalil v sobo. Plaho se je po prstih bližala mizi, na kateri je zapazila krožnik, napolnjen z rumenimi cekini. Vablivo so se ji lesketali v jutranjem solncu, sijočem skozi okno, in že jo je pričela dregati skušnjava, naj zgrabi in beži.

«Kar je njegovo, postane itak moje,» se je premagala v upanju na zakonsko zvezo z lastnikom toliko bogastva. — Zamišljena se je lotila dela, ki ga je ta dan opravljala le z rokami; srce pa ji je z rumenimi cekini kovalo zlato bodočnost.

Pozno popoldne se je vrnil «gospod». Pod pazduho je nosil zavitek, ki ga je Vdovki smehljuje izročil. Hlastno je odvila rjavi papir in njeno oko je obstalo na črni svili — dragocenem in nepričakovanem darilu.

«To je moje?» je z raskavimi prsti gladila mehko blago. «Kako naj se vam zahvalim...?»

«Eh, ta malenkost,» se je nasmehnil. «Za vas bi se moralo dobiti kaj boljšega, nekaj neprimer-no lepega...»

«Zame?» je osupnila. «Pa zakaj?»

«Za vašo postrežljivost, prijaznost in naklonjenost, draga gospodinja.»

«Rada postrežem, gospod, rada, prav rada,» je ponavljala, prevzeta od laskave pohvale.

«Vzeli ste me pod streho, kar udomačil sem se v vaši hiši,» jo je hvalil z naraščajočo ljubeznivostjo.

«Da vam le ugaja, gospod, da vam le ugaja,» se je veselila njegove zadovoljnosti. «Seveda, marsikaj ni, kakor bi moralo biti; pa saj veste, da sem — sama...»

«Vem, vem! Vedno ste zaposleni in vpreženi dan na dan,» jo je miloval, «tega bi vam na starost ne bilo treba.»

«Oho! Še petdeset let nimam, pa mi očitete starost,» se je zavzela. «Trdna sem še...»

«Vaše moči so deklishe,» jo je pohvalil, «ampak čemu toliko skrbi, če vam ni treba!»

Vdano je Vdovka povabila oči. Njegove besede so jo navdale z upanjem v presrečno bodočnost. Komaj se je premagala, da mu ni razkrila občutkov, kipečih v njenem polnem srcu.

Kako lep in prijazen se ji je zazdel «gospod» v tem trenutku. Njegova prikupljiva zunanost jo je spominjala nekoliko na njenega umrlega moža, a njegove žive oči so se ji zdele lepše, ker v njih je odsevala ljubezen, katere je pogrešala v zakonu. Gosta črna brada mu je dajala izraz možatosti in resnost njegovim laskavim besedam. Na črnem telovniku pa mu je visela rumena verižica, prav taka kakor cekini na krožniku v njegovi sobi.

«Na starost postanem srečna,» se je radovala na tihem, ogledovaje svoje žuljave roke. Kakšna razlika med njo, postarno vdovo, in njim, bogatim gospodom, imenitno oblečenim! Sram jo je postalo svoje delovne obleke, v kateri se ni čutila vredna, da postane žena imovitega gospoda.

Vdovko je objemala sreča z obema rokama. «Gospod» jo je po večerji povabil v svojo sobo na razgovor, kakor se je izrazil. Prišla je, preoblečena v pražnjo obleko, z zavestjo, da je povabljen. «Gospod» se je pogladil po bradi; voda, napeljana na mlin, je kipeła pred zatvornico, ki jo je treba dvigniti, da se zasuče kolo...

Skrivaje roke pod predpasnik, je sedela ob mizi, pogrjnjeni s pisanim prtom. «Gospod» je prinesel steklenico malinovca ter ji natočil kozarec, zraven ji je ponudil kolačev, potic in drugih sladkarij, kakršnih še ni okusila in poznala po imenu.

«Preveč, gospod,» se je oblizovala, «to je pa res preveč.»

dveh tretjin oklešččen. Tudi od koruze ne vidiš ničesar drugega, kakor golo steblovje. Ljudstvo je obupano in silno tarna. Po vseh vinogradih vidiš delavce in delavke, ki škropijo, a ne tako veselo prepevajo kakor drugače. Najbolj so bili oškodovani kraji: Jeruzalem, Vinski vrh, Kajžar in Sasavec. Posebno Jeruzalem je bil odet v belo odejo toče, kakor pozimi s snegom. Nebo, prizanesi z novo tako kudo uro!

LOPERČICE PRI ORMOŽU. Tukajšnji daleč po svetu znani ugledni posestnik g. Peter Zadržavec bo slavil v nedeljo 3. avgusta v Ormožu pri svojem sinu industrijcu 80letnico svoje starosti. Jubilant je za svoja leta še spreten v svojem mlinu, na svojih posestvih, v občini, pri gasilcih in kot vodja domačinov rojakov na razna božja pota. Bil je 8 let v Ameriki, St. Antonio Teksas, zaposlen kot mlinar, da si je izboljšal svoje premoženje. Vrnil se je leta 1896. v domovino. Obdaril je svojce, vse šolarje na Humu in druge z lepimi spomini. Bog naj ga ohrani še mnogo let!

MALA NEDELJA. V nedeljo, 10. avgusta, ob 3. popoldne se bo vršil v društvenem domu v Mali Nedelji koncertni in gledališki večer, ki ga priredijo pod vodstvom Pavla Rasbergerja člani mariborskega narodnega gledališča: Štefka Fratikova, Stjepan Ivelja, Pavel Rasberger in Franjo Tovornik. Na sporedu so koncertne, operne in operetne arije in veseloigre. Kjerkoli so do sedaj gostovali, povsod so bili deležni obilnega priznanja.

ŽETALE. V naši fari kažejo letos edino gorice lepo, krompir in fižol je jako pritisnila suša, istotako otavo in koruzo po bregovih. Drevje imamo letos čisto prazno. Pa saj pri češpljah in slivah ugonablja tudi letos konec nesrečni kapar. Kaj bo, če se resno vsi ne bomo oprijeli pokončavanja! Edini vir dohodkov je bil tu sadje, o, koliko se je tu pred leti dobilo za slive. Če nam za njimi uniči ujma ali kaj drugega še jabolka, bo strašno. Premalo se pri nas čita strokovno časopisje, da bi spoznali ljudje razne nevarnosti. Tebe, draga «Domovina», se boje nekateri zaradi smrtnega greha brati. So pač še na svetu ljudje starokopitni in svojeglavi. Če se takemu zame-

riš, ti takoj zapre stoletno cesto ali pot in potem se moraš za svoje pravice tožariti. In čim hujši so časi, tem bolj se ljudje tožijo. Če tu rečeš tepecu tepec, že gre tožit, a ne k sodniji, ampak k notarju in advokatu, ker več stane. Če pa pride ujma, toča, suša, plazovi, vsakovrsten mrčes na drevje in trsje, in če svinje ali živina cepajo, pa lepo potrpijo. Svetoval bi vam, dragi Žetalanci, čitajte malo bolj našo drago «Domovino», ki nam vedno prinese kaj novega, zabavnega in tudi za kmetijstvo poučnega.

ŠALOVCI. Dne 15. t. m. je umrl v starosti 81 let g. Franc Fartek, državni gozdni čuvaj v pokoju. Po svoji službi je bil v velikem krogu poznan in spoštovan. Bil je pač iz vrst starih junakov. Kot ustanovnemu članu mu je naše prostovoljno gasilno društvo izkazalo zadnjo čast pri pogrebu, ki se je vršil 17. julija ob 9. uri. Korporativno je pokojnika spremilo k večnemu počitku. Pri grobu se je v imenu društva poslovil tov. Županek Vilmoš, tajnik in župan, od najstarejšega veterana s toplimi besedami hvaležnosti, ki so ganile vse prisotne. Čast pokojnikovega spomina.

OSLUŠEVCI. Po dveh letih je naše Izobraževalno društvo zopet dobilo svoj prostor v novo-zgrajeni Lahovi hiši, kjer je v nalašč za to prirejani sobi društvena knjižnica in čitalnica. Društvo ima blizu 400 knjig zabavne, poučne in gospodarske vsebine. Naj omenimo le «Čebelarja», «Sadjarja in vrtnarja» in «Naše gorice». Knjige se društvenim članom izposojujejo ob nedeljah. Letna članarina znaša komaj 10 Din, da je vendar omogočeno vsakomur pristopiti. Ker pa se društvo s samo članarino ne more vzdrževati in potrebuje več denarnih dohodkov, priredi v nedeljo, 17. avgusta, tombolo z veselico na Lahovem vrtu. Že do sedaj je nabrano izdatno število lepih dobitkov, glavni dobiček pa bo kuhinjsko pohištvo, sestojече iz kredence, mize in dveh stolčkov. Razen tega pa se še pričakujejo vreča moke, blago za obleko in drugi precej vredni dobitki. Opozarjamo na 17. avgust vse okoličane in prijatelje društva, da pridejo poskusiti svojo srečo.

SV. LENART-OSLUŠEVCI. Pretekli dni je bila dosedanjemu pismonoši S. odvzeta pomožna

pošta ter predana tukajšnjemu trgovcu Ivanu Lahu. Vzroki odvzema so res čudne narave ter ne moremo pojmovati njegove lahkomišelnosti. Dočim je bil kot pismonoša veliko boljši in točnejši od svojega prednika — vsaj «Domovina» mu ni delala toliko preglavice — pa se je izpozabljal pri denarnih pošiljkah. Vsak dan se še doznava novo primeri malverzacij, kar vse bo za imenovanega imelo neprijetne gospodarske in kazenske posledice.

Mir na vasi

(Dopis z dežele.)

Če pravimo mir na vasi, ne mislimo morda miru, ki je nastal po preprih za razne meje ali druge družinske spore, ali mir po nekdanjih občajnih pretepih. Tu mislimo oni politični mir, ki je nastal po lanskem 6. januarju, ko je utihnilo vsako politično in strankarsko življenje.

Kdo si je tega miru bolj zaželel kakor ravno vas, ljudstvo na deželi. Vsakdo ki je količkaj vnet za dobrobit kraja, svoje vasi, svoje občine, naroda in države, si je mislil: no, vendar je prišel čas za skupno delo vseh onih, ki imajo možnost in voljo do dela, da se skupno oprimo dela. Vsi se bomo strnili, če že ne v prosvetnih društvih, pa vsaj pri gospodarskih organizacijah. Tako smo si vse predstavljali in pričakovali.

Pa, žal, ni vse tako. Res ni nobenega glasnega govorjenja, ne zabavljanja in ne javnih preprirov, zaradi politike in strank, toda ni še, kakor bi moralo biti.

Sokol je državna ustanova. Sam prestolonaslednik mu je starejšina. V njem ni mesta za nobeno, ne plemensko, ne versko, ne stanovsko mržnjo. Za vsakogar je tu prostora, da se udeležuje za državo in narodno edinstvo. Pa imej Sokol na vasi kako prireditev, že je tu druga prireditev pod vsakovrstnim imenom, četudi ne očitno, pa vsaj navidezno v nasprotovanje Sokolu in v odvratanje ljudi od njega. To pač ne vodi k vztrajnemu miru.

Slično je pri gospodarskih organizacijah, pri hranilnicah in drugod. Bog ne daj, da bi prišel v

«Tako se vam bo godilo do smrti,» je porinil pred njo krožnik s pecivom, «če me boste ubogali...»

«Poslušam, gospod, kar recite...» je izbrala sladčico ter jo potisnila v usta. Ves njen obraz je postal naenkrat kakor izraz hrepenenja po nemčem, kar bo skoraj dosegla. Niti z očmi se ni upala treniti v strahu, da prezre, kako se bodo «gospodu» razgibale ustnice v tistem velikem trenutku, ko bo izustil odločilno besedo.

«Kakor vidim,» je prekrizal noge, «je vaše posestvo sicer obsežno, a nepripravno za obdelovanje. Nimate posebno rodovitne zemlje; travnike vam uničuje močvirje, njive plevel in drevje na vrtu bo zadušil mah. Hišno poslopje razpada, kozolec se nagiba pod težo let in še druge neprijetnosti se vam obetajo, katerih bi se oteli, če —»

«Če se omožim,» ga je prehitela, uverjena, da mu je vzela besedo z jezika.

«Če mi prodaste kmetijo,» je nadaljeval, «drugo pojde kakor po taktu.»

«Vi torej ne mislite na ženitev?» je vztrepetala in povsila oči.

«Seveda mislim,» je on obrnil plašč po vetru, «ampak pod pogojem, da kupim vaše posestvo. Nočem, da bi rekli sosedje: zato se je oženil, da je prišel do lastnega doma.»

«Modra misel!» se je vrgla v nastavljeno mrežo. «Ubogala in prodala bom. In kdaj bo poroka?»

«Tako po kupčiji,» je določil brez pomišljanja. «Čim prej mi stavite ceno, tem hitreje podpisava pogodbo ter si priseževa zvestobo.»

«Torej ne odlašajva, gospod!»

«Nikakor! Moj načrt je ta-le: jutri pojdeva v sodnijo ter napraviva pismo; kupnino odštejem takoj.»

«Vi ste angel,» mu je stisnila desnico in je dolgo ni hotela izpustiti.

«Vikanje morava opustiti,» se je rahlo oprottil njene raskave pesti. «Ljudem, enakim po stanu, pristojta, da se pobratijo in tikajo. Najin 'Vi' naj se umakne prijateljskemu, 'ti' in beseda, 'gospod' naj izostane.»

Zopet sta si podala desnici: Vdovka z vsem ognjem ženske ljubezni, on pa bolj hladno in prisiljeno. Že je hotela dati duška svojim občutkom, toda besedice «ti» ni mogla spraviti iz grla, vikanje pa je prepovedal njen bodoči ženin.

«Uršula,» jo je, opazivši njeno zadrego, potrkal po ramenu, «sedaj ni razlike med nama...»

«Ni je, Dragotin,» je plaho izgovorila njegovo ime. «Ampak izraza ne najdem, da bi ti povedala, kar čutim zate.»

«Tega tudi ne zahtevam,» se je branil. «Občutki se razodevajo na obrazu, skozi oči ti gledam v srce...»

«Kako sem ti hvaležna, Dragotin!»

«In jaz tebi, Uršula...»

«Čudna sem pa res; glej, vsa se tresem... Sama ne vem, zakaj.» —

«Bo že minilo, Uršula; jutri se ti povrne mir.»

Vdovki so zasijali žarki solnčne prihodnosti. Z najlepšimi barvami si je slikala ta trenutek; na pragu nove zakonske sreče pa sta se je polastila ta čudna bojazen, ta notranji nemir. Kako dolgi so ji bili ti dnevi, štela jih je v upanju in dvomu — zdaj so utešene njene želje in vendar drhti in srce ji utriplje, čuti se omamljeno... Zakaj? Tega sama ni vedela, zakaj...

V takem položaju se je nahajala Vdovka po večernem sestanku z Dragotinom. Stati ni mogla, sedeti se ji ni ljubilo in misel na spanje se ji je zdela zoperna. Ali naj prečuje vso noč v nemiru, ugibanju in domišljiji? Da bi imela vsaj kako

družbo, kako zaupno prijateljico, kateri bi razkrila svojo notranjost...

Spomnila se je Črlinke, svoje sestre, omožene na spodnjem koncu Golice. Ta bi jo poslušala in morda tudi — umela. Vsaj pomenili bi se nekoliko, kar bi pregnalo njeno nestrpnost. Tudi v sreči potrebuje človek nekoga, da jo z njim vred okuša, uživa.

Črlinka se je odpravila k počitku, ko jo je posetila Vdovka. Sprejela jo je z začudenjem, ki ga ji je vzbudilo njeno nenavadno obnašanje. Vse bolj gibčna se ji je zdela njena hoja in njeno lice pomlajeno za nekaj let. Pristojala ji je črna, četudi že nekoliko tesna obleka, ki je dajala postarini vdovi deklinski izraz.

«Urša,» je prekrizala Črlinka roki na prsih, «tako nekam čudna si danes, kakor da nisi tista nekdanja vedno otožna — Urša.»

«Saj tudi nisem,» se je pohvalila. «Veš, če je človek rešen in ima ob sebi koga drugega, na katerega se opira, ter mu naposled odda svoje breme, tedaj si oddahne, kar vpliva tudi na zunanost.»

«Urša, ti praviš,» je ostrmela Črlinka, «da si rešena, da imaš — jejno — da imaš —?»

«Omožila se bom,» ji je povedala naravnost. «Naš gospod je tako dober in obenem tako bogat...»

«Urša, ti si ob pamet?» je vzplamtela Črlinka. «Jejno, tvoje razmere, tvoja starost? Kaj porečejo sosedje? Vdovka se moži — že sliši se čudno ta beseda!»

«Sosedje naj se postavijo na glavo,» je Vdovka zavila oči, «poslušala jih ne bom. O, vem, zavidajo mi ga, njega, ki ima več cekinov, kakor Goličani drobiža... Kako grda je nevoščljivost!»

«Na tujca si se navezala,» ji je očitala Črlinka. «Poznaš ga le na zunaj, po njegovem laskavem

odbor član, ki v preteklosti ni pripadal stranki, katera je ustanovila dotični zavod. Pa tudi pri javnih korporacijah, pri občinah se to opazuje. Od gotove strani se še vedno na vasi, na deželi, taksira sposobnost posameznika po nekdanji strankarski pripadnosti.

Dokler bo vladalo tako naziranje, dokler ne izgine ali se vsaj ublaži nekdanja mržnja napram bivšim političnim nasprotnikom, dotlej ne bo pravega miru na vasi. Vsaj tistega odkritosrčnega in dobrohotnega miru ne, kakor si ga želimo in ga zahteva kraljev manifest z dne 6. januarja 1929.

Vemo, da ne morejo biti vsi ljudje enakih misli. Vedno bodo obstojala različna naziranja, posebno v kulturnoprosvetnih vprašanjih. Pa zato ni treba nobenega sovraštva, nobene mržnje. Kljub vsem razlikam naj vladata med vaščari mir in ljubezen, ki naj se kaže predvsem na gospodarskem polju. Tu naj odločuje edino sposobnost in poštenost!

GOSPODARSTVO

GOSTILNIČARSKA PIVOVARNA.

Laško, sredi julija.

Akcija za ustanovitev in zgradbo nove pivovarne v Laškem se razvija normalno in nezadržno. Blizu 11 milijonov dinarjev delniške glavnice je podpisanih in dnevno prihajajo nove prijave. Pripravljali odbor je pretekli mesec stopil v zvezo s hrvatskimi gostilničarskimi krogi, ki navdušeno pozdravljajo osamosvojitve gostilničarjev po ustanovitvi lastne pivovarne, ki naj stoji v Laškem kot središču med Zagrebom, Ljubljano in Mariborom in ki je že svoj čas zalagala ves teritorij med temi mesti in preko njih s priznanim laškim pivom najboljše kakovosti. V raznih hrvatskih listih so že izšli daljši članki, ki priporočajo podpisovanje delnic, poudarjajoč osobito, da bo pivo iz nove pivovarne za 200 Din cenejše pri hektolitru kakor doslej. Vedno bolj pa raste zanimanje tudi med peki, ki upravičeno pričakujejo od nove pivovarne, da bo znala skrajno poceniti kvas.

Z zgradbo pivovarne se bo pričelo še letos ter je pripravljali odbor vložil na direkcijo državnih železnic prošnjo za komisijonalni ogled in dovoljenje za zgradbo dovlačnice k novi pivovarni. Istočasno pa se ponovno obrača do javnosti, naj ne odlašajo s podpisovanjem delnic. Čim prej bo krita glavica, tem prej bomo pili dobro in ceneno pivo.

Ker je pričakovati, da bodo bratje Hrvati podpisali za okroglo 3 milijone dinarjev delnic, naj bi jih Slovenija spravila skupaj vsaj še za 2 milijona dinarjev. V tem primeru ne bo treba iskati češkega kapitala, ki bi bil sicer potreben.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na žitnem trgu v Vojvodini je nadalje veliko povpraševanje po pšenici, dočim je ponudba slaba, ker kmetje v pričakovanju boljših cen zadržujejo blago. Zadnji teden so se cene pšenice zopet dvignile za 10 Din pri metrskem stotu. Tudi cena koruzi je poskočila za 10 do 12 Din. Dviganje žitnih cen je v zvezi z okolnostjo, da je letošnja letina pri nas kakor tudi v ostalih evropskih državah precej slabša od lanske. Pridelek pšenice se v naši državi ceni na 20 milijonov metrskih stotov, medtem ko je lani znašal 26 milijonov metrskih stotov. — Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo, pri plačilu v 30 dneh): baško novo pšenico (79 do 80 kg težko) po 235 do 237-50 Din; turščico, baško, po 177-50 do 180 Din; moko «0» iz nove pšenice po 395 do 400 Din.

ŽIVINA. Na zadnjem mariborskem živinskem sejmu so bile naslednje cene za 1 kg zive teže: debeli voli 8-50 do 9-50 Din, poldebili 6-75 do 8-50 Din, plemenski voli 5-50 do 7-65 Din, biki za klanje 7 do 8 Din, debele krave 6-75 do 7-50 Din, plemenske krave 5 do 6-50 Din, krave za klobasarje 4 do 5 Din, molzne krave 6-50 do 7 Din, breje krave 6-25 do 7 Din, mlada živina 7-50 do 9 Din, teleta 10 do 11 Din. Cene so prilično stalne.

HMELJ. Kakor je soditi po raznih poročilih, bo letošnji pridelek hmelja tako na Češkem, v

Nemčiji kakor tudi pri nas precej manjši kakor lani. Na eni strani so zaradi nizkih cen hmeljarji opustili nasađe, na drugi strani pa tudi vreme ni bilo ugodno za razvoj hmeljske rastline. Na Češkoslovaškem računajo, da bo letošnji pridelek za 25 do 30 odstotkov manjši kakor lani. Da ne bi bili kmetovalci primorani, v sili in naglici prodati letošnjega pridelka, so Čehi uredili kreditno pomoč. Vsak hmeljar bo lahko dobil ceno posojilo na svoj pridelek, in sicer v višini 300 Kč za stari cent, ki ga bo moral vrniti v treh mesecih.

Sejmi

4. avgusta: Videm, Ribnica, Spodnja Polskava, St. Ilj pri Velenju, Sv. gora pri St. Petru.
5. avgusta: Krašnja, Loka pri Zidanem mostu, Ptuj, Lemberg.
6. avgusta: Martnjaci.
8. avgusta: Studenc.
9. avgusta: Zužemberk.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili zadnje dni v valutah:

1. dolar za 56-10 do 56-30 Din;

v devizah:

- 100 avstrijskih šilingov za 795-33 do 798-33 Din;
- 100 nemških mark za 1346 do 1349 Din;
- 100 madžarskih pengov za 987-65 do 990-65 Din;
- 100 italijanskih lir za 294-48 do 296-48 Din;
- 100 francoskih frankov za 220-92 do 222-92 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 166-84 do 167-64 Din;
- 1 dolar za 56-19 do 56-39 Din.

Kratke vesti

— **Premiranje konj v Ormožu dne 17. t. m.** je pokazalo, da si je bil prigon slabši nego prejšnja leta, da ormoški okraj v reji težkih konj še vedno prednjači vsem drugim okolišem v dravski banovini. Prignanih je bilo 65, premiranih pa je bilo 61 konj, tako da so bili le 4 konji izločeni kot

vedenju ga sodiš; ne vidiš pa mu v srce, kjer se skrivajo njegove nakane. Ali misliš, da mu je zate, za postarano vdovo? Kaj še, za kmetijo mu je, katere se hoče polastiti.»

«Četudi,» je Vdovka vztrajala v trmi; «posledice bom nosila sama...»

«Meni je prav,» je odjenjala Črlinka, «trpela boš seveda ti.»

«Pa se ne bojim,» ji je klubovala Urša, «ničesar se ne bojim.»

Črlinka se je naveličala prerekanja ter je obrnila pogovor. Vdovka se ji je skrivaj namuznila, češ: «Izklepetala se je, ugnala sem jo.» V zavesti svoje nepremagljivosti jo je kmalu nato ubrala proti domu.

Ko je pozno v jutro Vdovka rahlo zadremala, jo je prebudilo ropotanje voza in peketanje konjskih kopit. Zdelo se ji je, da je nekdo, potrkal na vrata. Vstala je ter se oblekla, kajti začutila je v veži gospoda Dragotina, ki se je pogovarjal z voznikom. Spomnila se je sinočnega dogovora in kupčije, katero morata podpisati.

«Uršula,» jo je poklical Dragotin, «voz je pripravljen, čakamo te.»

«Jej, kako sladko govori,» je hvalila njegovo mehko govorico. «Ne, ne; Dragotin ne more biti tak, kakor ga je osumila Črlinka. Pod solncem mu ni enakega...»

«Urša, hoj Urša! Ne mudi naju, žuri se!» jo je priganjal voznik.

«Pridem, takoj pridem,» je begala po sobi. Vselej je potratila dokaj časa, preden se je odpravila na kako važno pot. Naposled se je, oblečena v celo vrsto kril, pramašila skozi vrata.

«Brž na voz,» je voznik prijel za vajeti, «zadudili smo se za polovico poti.»

«Še spodrecati se moram,» je prislonila k zidu dežnik, ki ga je nosila v roki.

«Seveda, na vozu je blato,» se je voznik pogrogljivo namuznil.

«Pa se lahko zvrnemo,» ga je skušala ugnati.

Dragotina je posilil smeh. Skočil je na voz, kamor je pomagal tudi svoji bodoči «nevesti», ki se je z obema rokama oprijela njegove desnice.

«Tako sem okorna,» se je opravičevala na vozu, kjer je zavzela nad polovico prostora. «V lrbtu me ščiplje in glava me boli.»

«Bo že pojenjalo, Uršula,» ji je preganjal muke, ki jih ni smatral za resne, da si se ji je na obrazu poznala neka nenavadna izpremembra.

«Ampak Dragotin, veš, ti Dragotin...» je ponavljala med vožnjo, da si mu ni imela kaj posebnega povedati. Hotela je opozoriti ljudi, stoječe ob cesti, na prijateljstvo, ki je zavladalo med njo in njenim «gospodom».

Posli v sodniji so bili opravljeni še pred poldnem. Vdovka je podpisala pogodbo, potem pa je prejela izplačano kupnino — celo rutico cekinov, ki jo je komaj stlačila v žep. Nato je pričela omagovati; voznik in Dragotin sta jo morala opirati, da je mogla po dolgih hodnikih in stopnicah iz sodnijske palače. Spravila sta jo na voz ter jo zavila v koč; voz je odskakoval po kameniti, razdrapani cesti in Vdovka se je zvijala in stokala. Voznik pa je tem huje poganjil konja v strahu, da mu bolnica umrje med potjo. Strašna se mu je zdela misel, voziti mrliča.

V silnem diru so dospeli na Golico. Črlinka je stala na pragu, mahaje z rokama v znamenje, naj ustavijo.

«Jejno, Urša,» je planila k vozu, «kako si prepadena!» — V trenutku jo je pustila nevolja na

sestro; sočutno jo je prijel za roko ter ji tipala žilo.

«Zbolela nama je,» je odgovoril voznik namesto bolnice, «čedalje hujše ji postaja.»

«Spravimo jo z voza na gorko v mojo sobo,» je prosila Črlinka. «Brž po gospoda, po zdravnika! Hitro, jejno!»

«Vaša postrežljivost je velika,» se ji je ginjen zahvalil Dragotin. «Če ste ji pripravljeni streči v bolezn, mi storite veliko uslugo, ki ne bo zastoj.»

«Sestri bom vendar postregla,» se je branila zahvale in že je tekla v sobo, pripraviti posteljo za bolnico. Skrbno jo je zavila v vso odejo, ki jo je mogla spraviti v naglici skupaj, ter je zaprla in zakrila okna, da ji ne škoduje sveži zrak.

«Zlato srce imate, Črlinka,» je odhajal Dragotin, pustivši na mizi cekin za darilo postrežljivosti sestri.

«Saj ni treba, gospod, res ni treba,» je Črlinka segla po denarju, ki ga je po daljšem obotavljanju hvaležno shranila v miznico.

«Zvečer pridem pogledat,» se je poslovil. «Ako se ji stanje poslabša, mi sporočite.»

«Kakšna nesreča, gospod, jejno,» ga je Črlinka lovila za roko. «Kdo bo oskrboval kmetijo, nadziral delo, gospodinjal...?»

«To je moja skrb,» jo je hladno potolažil.

«Kako dobri ste, gospod, jejno,» se mu je zahvalila brez slutnje, po kaj sta hodila v sodnijo.

«Dolžnost mi je,» je sedel oblastno na voz, ponosen, da je udeležil načrte ter se pelje na lastni dom.

Vdovko je napadla huda vročinska bolezen. Še tisti večer so jo prevideli, potem so poklicali zdravnika, ki je zapisal zdravila ter naročil natančnosti in previdnosti. Dragotin jo je, obveščena

DOMAČE NOVOSTI

nepriemerni za premiranje. 10 posestnikov je prejelo častne diplome, 9 pa priznanice za izredno nego konjev. Premij je bilo izplačanih 9120 Din; k temu so prispevali: banska uprava 5900 Din, privatniki 2230 Din, dočim je 1000 Din kreditiral sreški kmetijski odbor. V prvi skupini je dobil prvo nagrado za žrebetno kobilo Ivan Horvat iz Cvetkovca v višini 400 Din, v drugi skupini za žletno žrebico Marija Prejac iz Bresnice 300 Din, v tretji skupini za 2letno žrebico Andraž Muhič iz Cvetkovca 300 Din, v četrti skupini za 1letno žrebico Andraž Muhič iz Cvetkovca 250 Din, v peti skupini za žrebce pa Jakob Ozmeč iz Vinškega vrha 300 Din.

— **Pričetek dela v tvornici za tiskanje bankovcev Narodne banke.** Iz Beograda poročajo, da so te dni dospeli zadnji stroji za opremo tvornice za tiskanje bankovcev, ki jo je zgradila Narodna banka na Topčideru. Delo v tvornici se bo slovesno pričelo dne 15. avgusta. Tiskarna bo takoj pričela s tiskanjem bankovcev po 10 Din, čim bo prispelo odobrenje finančnega ministrstva, ki mora po pravilniku o državni kontroli pri tiskanju bankovcev za vsak posel dati posebno odobrenje. Pozneje bo tiskarna pričela tiskati bankovce po 1000 Din. Predvidena je zamenjava vseh vrst bankovcev za nove, ki bodo nosili naziv: Kraljevina Jugoslavija.

— **Novci po 25 par pridejo v promet.** Kakor poročajo iz Beograda bo finančno ministrstvo dalo Narodni banki nalog, da izda za pol milijona Din kovanih novcev po 25 par, da se olajša izplačevanje manjših zneskov. Novci po 25 par so bili že pred leti izdelani v Franciji.

— **Perutninarski kongres v Londonu.** V kratkem se bo v Londonu vršil mednarodni perutninarski kongres, na katerem bo tudi naša država kot izrazita izvoznica jajc zastopana. Jugoslovenska delegacija pod vodstvom načelnika kmetijskega ministrstva dr. Ludovika Prohaske je že odpotovala v London. Delegaciji je vlada dala na razpolago 200.000 Din za nakup plemenske perutnine, ki bo potem razdeljena med perutninarske selekcijske zavode.

o njenem stanju, res prišel pogledat, toda naglo je odšel in od takrat ga ni bilo več.

Črlinka se ni mogla načuditi, s kakšno vneto in požrtvovalnostjo nadomestuje bolno sestro. Najel je delavce za poljsko delo, vdinjal dekle in hlapca ter ju stalno nadziral. Pa tudi sam je delal, doma in na polju, kar ni posebno ugajalo najemnikom, katerim je bil vedno za petami.

Na ženitev z Vdovko niti v sanjah ni bil mislil. Svoje laskanje si je izbral za pripomoček, da mu je raje prodala kmetijo; v srcu pa je mislil na drugo nevesto, Jerinovo Pepco, ki je po bogastvu slovela daleč okoli.

Vdovec in Jerin sta si bila najbližja soseda in prijateljstvo je sijalo med njima. Kdo pa bi ne bil prijazen si volasemu starcu, katerega je bila sama pravničnost in dobrota? Razjarjenega ni videl nihče v življenju in največjo nevoljo je pregledal z nedolžno kletvico »poštajna«, kateri je v skrajni neprijetnosti še dostavil svoj »buzarada« ali »buzarona«, a že na tihem obudil kesanje ter prosil sv. Janeza Nepomuka na Vrtači daru molčečnosti in krotjenja svojega jezika.

Pepca je bila njegova edina hči, drugi otroci so mu pomrli še v zibelki, kamor je zadnjega sinčka položil golega na sveže koprive, da mu tako utrdi telesno moč. Toda neprijetno zdravilo je pokazalo nasprotni učinek: Lojzek je moral za bratci in sestricami tem hitreje na — drugi svet.

Ostala mu je torej edina hči, ki ni ležala na koprivah; zato je bila menda vedno bolj rahlega zdravja in šibke, toda čedne postave. Vsaka bolezen se jo je prijela in Jerin je bil vedno v skrbeh, da mu tudi ta uide za drugimi.

Toda Bog ni hotel Jerina pustiti samega. Ohranil mu je hčer, ki se je z leti iznebila bolehnosti ter se začela ozirati za ženinom, vrednim naslednikom svojega očeta. Toda bil je izbiri-

* **Otvoritev galerij kraljeviča Andreja.** Velika slavnost v Gorjah pri Bledu se je v nedeljo dopoldne po sprejemu kraljevega zastopnika podpolkovnika Markuljeva, banskega načelnika dr. Vončine, predsednika SPD dr. Josipa Tominška, ravnatelja gozdarskega ravnateljstva inž. Božiča, okoliških županov ter predstavnikov uradov, oblastev in mnogih korporacij pričela s službo božjo, ki jo je v župni cerkvi vršil domači župnik g. Knific. Sledil je pohod k romantični Poključki luknji, kamor je množica udeležencev prispela v tri četrt ure. Pred galerijami je v lepem nagovoru pozdravil vse navzočne predsednik agilne mlade gorjanske podružnice SPD Jakob Jan, ki je izrazil tudi toplo zahvalo jeseñiški KID za poklonjeno železje, gorjanski Hranilnici pa za gmotno pomoč. Zaključil je svoj govor z vzklikom na čast visokemu pokrovitelju kraljeviču Andreju, kralju Aleksandru in vsemu dvoru. Po kratkem pozdravu banovega zastopnika dr. Vončine je župnik Knific izvršil blagoslovitev in v prijaznih domačih besedah nagovoril vse zbrane. K žilavemu in smotrenemu delovanju je mladi gorjanski podružnici iskreno in zanosno čestital predsednik SPD dr. Tominšek. Spored slavnosti so izpopolnili domači pevci z ubranim petjem in gorjansko gasilska godba s pridnim sviranjem. Po povratku v Gorje se je popoldne pri Kaconu na Dolgem brdu razvilo živahno in prijetno planinsko rajanje.

* **Veliko zborovanje obrtnikov v Celju.** V nedeljo dopoldne je v Celju zborovala Zveza obrtnih društev za Slovenijo. Zborovanje je vodil g. Zadravec, prisostvovali so mu tajnik zbornice TOI v Ljubljani, g. dr. Pretnar, generalni direktor Zanatlijske banke v Beogradu, g. Milan Dragič, ter številni delegati iz vseh krajev dravske banovine. Med spremenjenimi pravili je zlasti omeniti novo ime »Zveza obrtnih društev dravske banovine«. Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom g. Golčerjem, sodarskim mojstrom v Ce-

lju. Sledila so obširna predavanja g. Rebeka iz Ljubljane, g. Iglča iz Ljubljane ter naposled g. Dragiča, ki je poročal o delovanju Obrtne banke v Beogradu. Bivši predsednik Zadravec je bil soglasno izvoljen za častnega predsednika Zveze.

* **Prvo zasedanje banskega sveta bo septembra.** V razgovoru s člani banskega sveta, ki so 23. t. m. prejeli svoje dekrete, je g. ban naznanil, da bo banski svet dravske banovine sklican najbrž že v septembru k prvemu zasedanju, na katerem bo razpravljajal predvsem o vprašanju obnove naših cest, enem glavnih problemov naše banovine. Na dnevnem redu bodo pa tudi druge gospodarske zadeve, zlasti vprašanje naših bolnic.

* **Za lepo knjigo.** Po razgovorih z mnogimi čitatelji pa tudi po pismih, ki jih je prejelo uredništvo »Domovine« sodimo, da je zadnjič zaključena povest »Francozi in rokovnjači« vesplošno ugajala. Umestno bi bilo, da ta znamenita zgodovinska povest izide v knjigi. Zato naproša pisatelj vse tiste, ki bi bili pripravljeni naročiti si knjigo, da mu to kratko javijo z dopisnico. Čim več bo priglašencev, tem lepše bo opremljena in tem cenejša bo knjiga. Prijavite se na naslov: Guštv Strniša, Rožna dolina, cesta V, šte. 21., pošta Vič pri Ljubljani.

* **Razširjenje električnega omrežja v kranjskem srezu.** V ponedeljek je podpisala pri banski upravi v Ljubljani deputacija predoseljske občine, ki je ena največjih in najbolj razvitih v kranjskem srezu, posebno nabavno pogodbo z zastopniki završniške banske elektarne. V deputaciji so bili župan Jenko, podžupan Sajovic in občinski svetovalec Likozar. S tem činom je storjen korak k veliki spopolnitvi elektrifikacije kranjskega sreza. Z izvršitvijo tega načrta bo dobilo elektriko skoro deset vasi predoseljske občine velikega kompleksa od Kokrice pa do Senčurja in Huj. Pomen je tem večji, ker je v teh krajih

člen ta Jerin; vsakemu je manjkalo kake večje ali manjše popolnosti in tako so se daljšala gospodarska, hčeri pa dekliska leta in — obema je bilo prav.

Prekanjenemu Vdovčku se je zahotelo po združitvi obeh posestev, kar bi dosegel le z ženitvijo. S svojim načrtom je stopil pred Jerina; ta je dvakrat odkimal in trikrat prikimal in Pepca je zadovoljno pogladila svoj drobn obrazek v znamenju, da ne ugovarja. Še tisti teden so naredili pismo, v nedeljo sta bila oklicana in listi so z Golice prinesli kratko vest: »Dragotin Zobeč in Pepca Jerinova — poročena.»

* * *

Tako je postalo Vdovčkovovo posestvo, strnjeno z Jerinovo kmetijo, največje na Golici. Toda poželjivost novega gospodarja še ni mirovala. Ne prestano je snoval načrte, sklepal in premišljal, kje bi se dalo kaj odtrgati te priklopiti nase.

Tačas je na Golici zavladovala huda denarna stiska. Slabe letine in druge nezgode so gospodarjem zmanjšale dohodke, dočim je občutna draginja zvišala izdatke. Kmetje so bili primorani, iskati denar na posodo — in tako so lezli, nekateri počasi, a drugi hitreje, v dolgove.

Takrat so zasloveli tudi Vdovčkovi cekini. Edino on je na Golici razpolagal z denarjem, ki ga je posojal za visoke obresti; zraven pa se je vknjižil na zemljišče svojega dolžnika, najraje na kako njivico ali kak travnik ob svoji meji, da si ju je ob ugodnem času tem laže prisvojil.

Pa še drugim je segala njegova pohlepnost. Vedel je, koliko Goličani zapijejo v tujih krčmah, kar bi lahko ostalo v domači vasi, če bi imeli gostilno, o kateri se je že veliko razpravljalo, a ničesar ukrenilo.

Vdovec je bil razumen in podjeten mož; kar je zamislil, je teklo kakor olje. Dal je prezidati in

pobeliti svojo hišo in še tisto leto se je nad vratmi zazibal umeten grozd — gostilničarsko znamenje — in malo ni napis z velikimi črkami: »Gostilna pri Zobku».

S tem je hotel odpraviti starodavni hišni primerek ter si nadeti novega, ki se ga sosedje seveda niso mogli privaditi ter so obdržali starega. Vdovčku pa je bilo nazadnje vseeno ter se je oglašal na obe imeni.

Slovesna otvoritev nove gostilne je bila za Golico izredna znamenitost. Povabljeni so bili Goličani, nadalje tudi vsi večji posestniki iz Sela, Soteske in z gore Sv. Marjete. Pilo in rajalo se je do jutra in kar je bilo poglobitno: pilo se je zaštonj. Zabava je priklopila na vrhunec, ko so pivci v ognjevitem navdušenju zadeli Vdovčka na rame ter ga med viharnimi živio-klici nosili po sobi. Takrat se jim je v srcih spočela misel, da mora oboževani gostilničar pri prihodnjih volitvah — postati njih župan.

Stari Vdovki Uršuli, ki je že deloma prebolela vročinsko bolezen, se je stanje to noč zopet poslabšalo. Shujšana in blede je čepela na postelji v sobici pri Črlinu; glasovi, prihajajoči iz gostilne, so ji povzročili nove muke, katerim ni vedela zdravila. Premišljevala je svojo usodo in glava ji je zlezla v naročje ob misli, da je prodala kmetijo za cekine, ki so jo spominjali Judeževih srebrnikov.

Črlinka, njena sestra, je slonela na peči; spati ni mogla, kajti vas je bila prenapolnjena s hrupom, ki ga je zavračala z glasnim godrnjanjem. Nazadnje se je obregnila nad sestro.

«Ti si jo naredila, Urša,» je začela z očitačim glasom; »pa ne le sebi, jejno, tudi drugim. Kaj nam je treba tega razgrajanja!»

(Dalje prihodnjič.)

razvita obrt, trgovina in napredno kmetijstvo. S pripravljalnimi deli so že pričeli. Podaljšali bodo glavni električni vod završniške elektrarne od Naklega proti Rupci. Tod mimo je projektiran glavni zvezni vod Velenje-Završnica. Ko bodo prejele elektriko vasi te občine, bo ves kranjski srez z izjemo jeserskega kot premežen z električnimi vodi. Tako je večletna akcija predoseljske občine vendar popolnoma dozorela.

* **Pravoslavni Sv. Sinod proti prodaji alkohola ob cerkvenih slavnostih.** Sv. Sinod pravoslavne cerkve je sklenil, da je na cerkvenih zborih prepovedana prodaja kakršnekoli alkoholne pijače. Kdor se bo proti temu pregrešil, bo najstrože kaznovan. Sv. Sinod je storil ta sklep, ker so bili v zadnjem času krvavi pretepi na cerkvenih zborih vedno bolj pogosti.

* **Traktorji prihajajo k nam.** Noy traktor Fordson za oranje si je nabavil g. Robert Germ, graščak na Bajnofu, za ceno 56.000 Din, nadomestil pa mu bo delo mnogih parov volov. Po vsej okolici se čuje brnenje motorja, ki izborno deluje. Reže dve brazdi širine 65 cm, ki so dobro obrnjene in zrahljane. Šofirala je pri mojem ogledovanju gospa graščakova in potem nečak, saj je vodstvo zelo enostavno. Tudi drugi sosedni graščaki bodo prisiljeni reševati gospodarsko krizo na ta način. In čez leta pridejo na vrsto tudi večji kmetovalci. Fordson je dober za pogon mlatilnice, žage za drva, prevažanje tovara itd. Te dni plug neutrudno deluje, ker mora preorati 16 ha pšeničnega strnišča. Lahko si ga vsakdo ogleda. — Fran Malasek, referent za kmetijstvo.

* **Gostovanje mariborskih igralcev križem banovine.** Člani mariborskega Narodnega gledališča Stjepan Ivelja, Štefka Fratnikova, Franjo Tovornik in obenem kot vodja Pavel Rasberger so priredili v juliju v mnogih krajih dravske banovine koncertne in gledališke večere, povsod z zelo lepim uspehom. V avgustu bodo nadaljevali z gostovanji in bodo nastopili v Ormožu, Ljutomeru, Murski Soboti, Radgoni, Radencih in Mali Nedelji.

* **Sprejem slepih otrok v kočevski zavod.** Na občinah je nabit razglas, pod kakimi pogoji se sprejemajo slepi otroci v zavod za slepo deco v Kočevju. Velja le za otroke nad sedem let; prošnje je vložiti do 15. avgusta t. l. pri VI. oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani.

* **Trojna nesreča je zadela družino mlinarja Radoslava in Ivanke Godec,** zaposlena v Krembergerjevem umetnem mlinu in parni pekarni v št. Lovrencu na Pohorju. Ženi je bilo ukradenih v Mariboru 4. julija 800 Din, ko je nameravala kupiti prase in razne potrebščine. Dne 14. t. m. jima je umrl edini sin. Bolehal je štiri dni za grižo. Ko so otroka k pogrebu peljali, je neki tat pobral še zadnji denar, ki sta ga zakonca Godec imela shranjenega doma. Naše sočustvanje, sinčku Karelčku pa lahek počitek!

* **Izreden ribji lov.** Franc Škof iz Nove vasi pri Bizeljskem je dobil v Sotli z golimi rokami soma, dolgega 106 cm in težkega 7 kg. Štiri metre pod vodo in en meter pod zemljo je bil zarit v molu. Po enournem trudu ga je Škof privlekel iz vode.

* **Pobeg od doma.** Delavka Marija Obilčnikova, stanujoča v Zgornji Šiški št. 52, je prijavila, da ji je že 9. t. m. neznanokam pobegnila dvanajstletna hčerka. Deklica je za svoja leta zelo krepka in velika, kostanjevih las. Obležerica je bila pri odhodu v rjavo baršunasto obleko, na nogah pa je imela sandale. Uběžnica se je najbrž zatekla kam na deželo, kjer se je ustavila pri kakem kmetu in se lotila dela.

* **Dioklecijanovo knjižnico so odkrili.** Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakovni ulici v Splitu so delavci naleteli na ogromen prostor, zasut s prstjo. Dvorana je podprta z osmimi marmornatimi stebri. Domneva se, da je bila pred 1660 leti v tej dvorani biblioteka cesarja Dioklecijana.

* **Požig v Bitnji vasi.** V ponedeljek ob pol dveh zjutraj je izbruhnil požar v Bitnji vasi v skednju Franca Stariča. Razširil se je tudi na sosednja poslopja, last Jožefa Dragana, ki je že

dalj časa v Ameriki. Zgorela so skupaj štirje poslopja: eno Staričevo in tri Draganova. Cas in kraj izbruha požara kažeta, da je zažgala zlobna roka. Nadčloveškim naporom domačinov, dvema gasilnima društvoma (trebeljsko in štafenberško) in mirnemu vremenu se je zahvaliti, da ni pogorela vsa vas, ki šteje 14 števil in ima razen treh samo slamnate strehe, a poslopja so drugo tik drugega. Pri gašenju požara so se štirje ponesrečili, sicer ne težko, a vendar občutno. Vsi vaščani so zelo prestrašeni, ker jih je iz najtrdnjega spanja vrgla ognjena svetloba in do konca požara ni bila vas izven nevarnosti: iz vseh hiš so nisoli opravo. Ljudstvo je zaradi neprestanih požarov zelo vznemirjeno. Ta požar je letos že sedmi v bitenjski okolici.

* **Pretep z nožem.** 19letni Košič Franc se je podal v spremstvu tovarišev z Vrhničke v soboto v Sinjo gorico. Komaj je prišel v vas, je že junško nastopal in vpil na «Auf biks». Posledica je bila pretep in Košič je zabodel z nožem v lopatico na hrbtu Podobnika Franceta iz Sinje gorice. Podobniku je nudil prvo pomoč z Vrhničke poklicani zdravnik g. dr. Fran Šabec. Fant je imel v lopatici zalomljen nož, katerega mu je odstranil zdravnik. Nož je bil dolg 9 cm. Košič je po storjenem «delu» takoj izginil in so ga v nedeljo ujeli na italijanski meji, odkoder je bil poslan na Vrhniko. Po zaslišanju na žandarmerijski postaji je bil prepeljan v zapore okrajnega sodišča.

* **Jurček na jurčku.** Šolski upravitelj g. Josip Orbič iz Stične se je podal te dni v gozd in začutil vonj po gobah. Ozrl se je okrog sebe, ugle dal par lepih jurčkov, naposled pa odkril majhen čudež. Iz gozdne zemlje je namreč štrlel postaven jur, na njegovem klobuku pa je čepel majhen ponižen jurček, ki je zrasel iz svojega brata. Presneta reč, kakor v pravljici!

* **Z vlaka je padel** prejšnji četrtek ponoči blizu postaje Rače-Fram 28letni delavec Fr. Bizjak iz Ljubljane, ki je bil naslonjen na vrata vagona in ni opazil, da vrata niso zaklopljena. Ponesrečenec se je precej poškodoval na glavi in si zlomil prst na roki. Mariborski reševalni oddelek je odpeljal Bizjaka z avtom v bolnico. Bodite previdni na vožnji!

* **Konj ga je udaril.** V Šmartnem v Rožni dolini je skušal 40letni posestnik Alojzij Breclj ukrotiti mladega in divjega sosedovega konja. Pri tem pa je bil nekoliko nepreviden in ga je konj močno udaril s kopitom v desno stran telesa. Breclja, ki ima poškodovano desno stran ledvic, so prepeljali v celjsko bolnico.

* **Nesrečen likof.** Posestnik Josip Gorenc iz Gorenje vasi pri Sv. Marjeti je mlatil s strojem pšenice. Za to delo je najel več težakov, med njimi tudi 40letnega tesarja in kočarja Antona Kosa. Po izvršenem delu so pili običajni likof. Precej vinjen je šel Kos zvečer v družbi Antona Debeveca na skedenj spat v seno. Nekaj časa sta še veselo popevala, naenkrat pa je petje utihnilo. Ko so domači šli pogledat, kaj se je zgodilo, so našli Kosa z zlomljenim tilnikom ležati na skednju. Hotel je bržkone na stran. V vinjenosti pa ni opazil odprt in je padel s parne na skedenj in se ubil.

* **Smrtna nesreča.** Luka Kert, delavec pri lesni industriji «Korotan» na Prevaljah, je padel pri zlaganju desk tako nesrečno, da so morali težko ranjenega prepeljati v bolnico, kjer je v noči na petek poškodbam podlegel. Kerta je s kupa desk, kjer je bil zaposlen za napravljanjem strehe, vrgel močan veterni sunek, da je nesrečnež prileteel z glavo ob tla.

* **Revni in napredka željni kmetovalci,** ki namerjajo še letos izboljšati svoje hleve in gnojišča, naj se prijavijo pristojnim občinam za podporo, ki jo bo dajal kraljevska banska uprava v cementu za tretjinsko in polovično ceno. Načrti so brezplačni. Ravnat pa se je točno po pravilniku, ki je pri občini na vpogled. Prijave se sprejemajo do 5. avgusta.

* **Požar v Plazovju pri Laškem.** Dne 23. julija zvečer je zažgal umobolni posestnik Karel Knapič v Plazovju svoje gospodarsko poslopje, ki je docela pogorelo. Mož je pred 14 dnevi ušel iz umo-

bolnice na Studencu ter ves čas svoji ženi grozil, da bo v kratkem doma gorelo, kar se je žal zgodilo. Gasilno društvo iz Laškega se je pod vodstvom načelnika in podnačelnika takoj po obvestilu podalo na požarišče ter s požrtvovalnim delom ogenj lokaliziralo, da se ni razširil še na druga, blizu stoječa poslopja. V gospodarskem objektu je bila tudi klet, v kateri je bilo precej pijače. Gasilec se niti z največjim naporom ni posrečilo rešiti sodov.

* **Velik požar v Podgradu.** Iz Gornje Radgone nam pišejo: V soboto ob dveh popoldne je začelo biti plat zvona pri Sv. Petru ter opozarjalo ljudstvo na pravkar izbruhli požar pri posestniku Štefanu Gederju v Podgradu. Požar se je z vso naglico razširil na vsa gospodarska poslopja. Ker je bila streha obsežnega gospodarskega poslopja s slamo krita, so plameni po izbruhu gostega dima takoj zajeli streho vsega objekta dveh hlevov, gumna, svinjakov, kolarske delavnice in drvarnice. Obstojala je velika nevarnost, da se ogenj razširi tudi na sosednjo s slamo krito hišo ter dva velika kupa slame, ki sta se nahajala nedaleč vstran od pogorišča. K sreči so prihiteli na pomoč z motornimi brizgalnimi gasilci iz Gornje Radgone, Apač in avstrijske Radgone, napeljali cevi iz Plitvičkega potoka, oddaljenega nad 400 metrov, ter takoj stopili v akcijo. Na vso srečo ni pihal tisti hip noben močnejši veter in tako je uspelo marljivim gasilec goreči objekt popolnoma lokalizirati ter obvarovati od požara v neposredni bližini se nahajajoča dva velika kupa slame in stanovansko hišo. Ogenj je izbruhnil neznanu kako v listnjaku, v katerem so dlje časa stanovali delavci murske regulacije. Uničil je gospodarsko poslopje do tal, 105 stotov sena, pet vozov, čistilni mlin za žito, veliko mlatilnico na pogon in mnogo poljskega orodja. Razen ene svinje in 15 kur je uspelo rešiti vso živino. Vsa škoda, ki jo je utrpel lastnik, znaša okrog 95.000 Din, medtem ko je zavarovan pri zavarovalni družbi «Royal» komaj za 20.000 Din.

* **Požar.** V sredo, dne 16. t. m. popoldne je požar vpepelil stanovanski hiši in gospodarska poslopja posestnikov Rajha in Nečimra v Globoki v Medjimurju. Na pomoč je prišlo ljutomersko gasilno društvo z avtom in malo motorno brizgalno. Posestnika trpita veliko škodo, ker je zavarovana vsota kakor navadno neznatna.

* **Velik požar v Goriči vasi.** Iz Ribnice nam pišejo: V soboto ob 7. uri zjutraj je začelo biti plat zvona v Goriči vasi. V ognju je bil še čisto novi skedenj posestnika Šege (po domače pri Mlakarju). Ker so skednji skoraj celo vasi na kupu v isti ravni črti, je obstojala nevarnost, da se ogenj razširi na vsa sosednja gospodarska poslopja in od tam na hiše. K sreči so prihiteli na pomoč Ribničanje in Dolenjci z motornimi brizgalnimi, ki so stopile takoj v akcijo. Gasilci so skušali goreči objekt popolnoma lokalizirati, kar pa je bilo popolnoma nemogoče. Takoj se je namreč vnel sosedov skedenj, ki je zagorel v velikanskem zublju in naznanjal daleč po okoliških vaseh na silno nevarnost, ki je pretela Goričevaščanom. Na vso srečo ni pihal tisti hip noben močnejši veter. Tako so gasilci mogli požar omejiti vsaj na dva objekta. Tudi drugi skedenj Janeza Lovšina je zagorel v silnem plamenu, da ga je bilo videti po več ur daleč. G. Šega in Lovšin trpita zaradi požara velikansko škodo. Čeprav sta sorazmerno zavarovana, trpita izgubo vsega poletnega pridelka, ki ni bil mal. Ravno pred nekaj dnevi so zvozili Lovšinovi v skedenj polno krme in žita. Kdo je požar zakrivil? Domneva se, da so to storili otroci, ki so se igrali okrog skednja. Ljudstvo pa je zaradi požara zelo razburjeno, ker se boji, da ne bi zanetila požara maščevalna roka kakega požigalca.

* **Žito je zažgala zlobna roka** posestniku Babiču v Spodnjem Krapju pri Ljutomeru, ki ga je imel zloženega v oselici na sadovnjaku. Posestnik je ob ves letošnji pridelok — 260 križev pšenice in rži.

* **Razkrinkana vlomilska tolpa na Bledu.** V noči od 16. na 17. t. m. je bilo vlomljeno v garderobo postaje Bled-jezero. Izginila sta dva kovčega,

vredna 25.000 Din, last Georgeberta Hanke iz Dresdna in Alfreda Spiegla z Dunaja. O tem je bila obveščena železniška policija v Ljubljani, ki se ji je kmalu posrečilo razkrinkati pravega vlomilca. Sled je vodila v hišo posestnika Cundriča na Rečici. V tej hiši je železniška policija izvršila preiskavo in uspeh je bil popoln. V sobi sina Jožeta Cundriča je našla še del blaga iz obeh kovčegov, Hankov kovčeg p prazen v podstrešju med senom. Policija je našla tudi zaveso, ki je bila ukradena iz železniškega kupeja I. razreda. Jože Cundrič je kmalu priznal, da je vlomil v garderobo. O vlovu so vedeli tudi vsi domačini, ki so blago skrili. Pri preiskavi je železniška policija našla tudi več blaga, ki je izviralo iz drugih vlovov na Bledu. Tako je bilo pojasnjenih še osem vlovov, izvršenih deloma lani, deloma letos, in sicer v Triglavski dom, v stanovanje lesnega trgovca Krkoša, posestnika Švegla, stavbnika Slavca, trgovke Burje, posestnika Sokliča in v hotel Toplice. Pri Cundričevih so našli nad 100 ključev in vitrihov, več vlomilskih orodja, dele koles, ki so bila gotovo kje ukradena, nekaj ključničarskega orodja, 70 eksplozivnih nabojev, nabito vojaško puško in samokres. Aretirani so bili: oče Andrej Cundrič, njegova žena Terezija in sinova Andrej in Jože. Skupna škoda, ki jo je povzročila vlomilska družina na Bledu, se ceni nad 50.000 Din.

* **Voznikova neprevidnost.** Na križišču Maistrove ulice in Glavnega trga v Mariboru je povozil neki voznik iz Tuhinja mlajšo žensko, ki je hotela preko ceste. Konj jo je podrl in s kopitom obdelal pod levim kolonom. Brezobzirni voznik je nato odpeljal naprej, žensko so pa na trgu obvezali, potem pa jo spravili k zdravniku. Pogosto se je že ravno na tem ovinku zgodilo kaj sličnega, zato bi bilo prav umestno, da se proti voznikom, ki ne vozijo previdno, odločno nastopi.

* **Smrtna poškodba dvehletnega otroka.** Posestnik Jožef Kokalj iz Zabreznice v radovljiskem srezu je napregel konjčiča, da gre z vozom v bližnjo vas po žaganico. Na sedež voza je posadil poleg sebe tudi dvehletno hčerko Marto. Tik pred odhodom se je Kokalj domislil, da še nima vsega s seboj. Pustil je zato voz z otrokom tik državne ceste in odšel po pozabljeno. Med tem časom je privozil po cesti iz Zirovnice neki motociklist. Plašni in motornih vozil nevajeni konj se je ustrašil. Žival je z vozom vred drla nazaj na dvorišče. Pri tem pa je dekletce padlo raz voza. Dobilo je težke poškodbe in je padlo v nezavest. Zdravnik dr. Kogoj z Jesenic je odredil prevoz Marte v ljubljansko bolnico, kjer je ostala šest dni. Po povratku v Zabreznico se je stanje otroku poslabšalo, dokler ni za dobljenimi poškodbami podleglo.

* **Zastrupljenje dveh otrok z alkoholom.** V Čurugu se je pripetila nenavadna nesreča. Posestnik Milenko Velič je odšel z ženo z doma in pustil dva otroka, petletno Nado in osemletnega Jova, brez nadzorstva. Otroka sta v hiši našla steklenico žganja in pila do nezavesti. Ko se je posestnik vrnil, je našel oba nezavestna. Prepeljali so ju takoj v bolnico, kjer je pa deklica zastrupljenju z alkoholom že podlegla, dočim se bori deček s smrtjo.

* **Detomor na Frankolovem.** Pred dnevi je porodilo neko dekle na Frankolovem nezakonskega dečka. Po porodu ga je zadržalo in za kopalo v pesek. Zločin so kmalu odkrili in našli tudi otrokovo trupelce. Te dni je odšla na Frankolovo sodna komisija, v kateri sta bila sodnika gg. dr. Troje in Rautner ter zdravnik gg. Kolšek in Flajs iz Celja. Zdravnika sta obducirala otroka in ugotovila, da je umrl nasilne smrti. Nečloveško mater so pustili zaenkrat še doma, ker je vsa slaba. Čim bo okrevala, jo bodo odvedli v zapore okrožnega sodišča v Celju.

* **Obsojena detomorilka.** Pred mariborskim senatom petorice, ki mu je 23. t. m. predsedoval g. s. s. Zemljič, se je zagovarjala duševno zaostala Moroutova, obtožena detomora. Na razpravi je priznala, da je zadržala otroka, ker ga ni imela kam dati. Glede na njeno priznanje in duševno

zaostalost jo je senat obsodil na poldrugo leto robije in triletno izgubo častnih pravic.

* **Napad v temi.** V Kovačevi gostilni v Mavčah pri Smledniku je neznan človek napadel v večernih urah 60letnega konjskega gonjača Martina Stegenška. Ko je zapuščal gostilno, je bil Martin udarjen z vso silo po glavi, da se je zgrudil nezavesten na tla. V bližini je baš takrat patroliral orožnik, ki je pozneje napadalca, nekoga domačina, izsledil in aretiral. Ranjenega Stegenška so prepeljali v bolnico.

* **Strašen samomor.** Na dolenski železniški progi so našli blizu vojaške bolnice v Ljubljani strašno razmesarjeno truplo. Nesrečnemu je vlak odrezal glavo. Obveščena je bila takoj policija. Policijska komisija je ugotovila, da gre za 20letnega Gabrijelela Bingulo, delavca iz Like. Fanta je že prejšnji večer videl službujoči stražnik postaviti ob progi. To se mu je zdelo sumljivo in vprašal ga je, kaj dela. Bingula je začel tožiti o neznosnih razmerah, češ, da ne zasluži ničesar in da ima revne starše, katere mora podpirati. Bil je ves obupan in dejal je, da si bo končal življenje. Na stražnici je ostal dlje časa, tam so mu dali tudi jesti. S stražnice je odšel naravnost v smrt. Okoli štirih zjutraj je legel na progo, povozil ga je tovorni vlak. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

* **Podivjan bik.** V soboto so gornjeradgonski izvoznikarji natovarjali živino; med drugimi je privedel na Spodnji gris pred gornjegrajsko carinarnico precej hudega bika 42letni France Mlinarič iz Stavešincev. Ker je bila vročina precej huda, so nagajivi komarji žival razkačili, da je začela divjati. Podrla je svojega gonjača na tla ter mu z rogovi nalomila par reber in ga težko poškodovala. Ponesrečeneu je nudil prvo pomoč gornjeradgonski zdravnik, g. dr. Cremošnik, ter ga s svojim avtom zapeljal v bolnišnico v avstrijski Radgoni.

* **Gad v sukniču.** Neprijetno presenečenje je dočivil predelavec Franc Arh, zaposlen v zagorskem rudniškem kamenolomu. Pustil je svoj suknič malo časa v baraki pri kamenolomu in šel na delo. Ko se je zopet vrnil in dvignil suknič, je opazil, da se v žepu nekaj giblje. Ugledal je sikajočega gada, ki je bil zlezal v žep. Prestrašen je Arh hitro spustil suknič na tla, misleč, da bo gad sam zopet zlezal iz žepa. Gadu pa se ni mudilo in je neprenehoma sikal proti Arhu, ki ga je naposled stresel iz žepa in ubil.

* **Goljuflja na sejmu.** Novomeška občina vzdržuje že od davna zelo dobro obiskane ponedeljske svinjske sejme na Loki, kamor pripeljejo živinorejci zlasti iz šentjernejske doline in krajev krškega sreza prašičke za jesensko rejo na prodaj. Tudi posestnik Franc Mustar iz Cerkelj pri Krškem je pripeljal prejšnji ponedeljek na sejem tri pare lepih prašičkov. Ker je imel precej zastavno pleme, je prašičke hitro spravil v denar. Za prvi prodani par je dobil takoj denar, ko pa je sklenil kupčijo za naslednja dva para, je dobil na roko le aro 100 Din. Ženska, s katero je sklenil kupčijo, je takoj predjala prašičke na svoj voz in vzela živinski potni list z izgovorom, da ga nese v občinsko sejemsko pisarno overovit. Ker se ženska le precej časa ni vrnila z denarjem, se je kmetič podal sam v pisarno, kjer so mu povedali, da je ženska že davno odšla s prašiči in denarjem. Ogoljuflani kmetič je zadevo javil orožnikom.

* **Ponesrečen zidar.** Pri delih na popravilu strehe Vinarske in sadjarske šole v Mariboru je zidar Karel Novak iz Pobrežja, uslužben pri tvrdki Nassimbenei, padel sedem metrov globoko je dobil nevarne notranje kakor tudi poškodbe na glavi. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnico, kjer je podlegel poškodbam.

* **Ponesrečen splav pri novem dupleškem mostu.** Pri novem dupleškem mostu, ki ga pravkar grade, se je zaletel splav g. Šarmana iz Vurmata v peto soho mostu in se popolnoma razbil ter zabarikadiral Dravo med peto in šesto soho. Promet čez Dravo z brodom so morali zapreti. Na splavu je bilo kakih 16 ljudi, med njimi sedem dijakov iz Berlina, ki so bili na potovanju skozi

Maribor, namenjeni naprej na Madžarsko. V Mariboru so bili tudi na Pristanu, kjer so videli splav in prosili lastnika, da se smejo peljati z njim proti Madžarski, kamor je bil splav namenjen. Med vožnjo so se v Dravi kopali in baš v trenutku, ko se je splav razbil, so bili skoro vsi v Dravi, obleke pa so imeli z vsemi dokumenti vred na splavu. Večinoma so vsi ob obleke in dokumente, le nekaj malega so rešili. Ljudje, ki so bili na splavu, so se rešili vsi na sohe. Do večera so delavci odprli pot in promet čez Dravo se je zopet mogel nadaljevati. Škode je okrog 12.000 Din. Nesrečo je zakrivila neprevidnost voznikov, ker je takoj prihodnji splav lepo vozil skozi sohe. Most pa je preстал svojo prvo težko preizkušnjo, zakaj udar splava je bil velikanski, a sohe se niso ganile niti za centimeter, dasi je ravno tam voda najbolj deroča.

* **Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zasluženosti nosa, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes** skrbimo za to, da često očistimo temeljito želodec in črevo z uporabo naravne «Franc Jožefove» grenčice. Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svetočijo, da «Franc Jožefova» voda dobro služi tudi pri šenu in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Perilo se poleti izredno hitro zamaže,** zato je tudi v tem času največ pranja. Izdatno olajša to delo le terpentinov o milo Gazela.

* **Velika sokolska tombola s krasnimi,** nad 20.000 Din vrednimi dobitki se bo vršila na Bohinjski Bistrici v nedeljo dne 3. avgusta ob pol 16. uri.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

VAS PODPEČ V OGNJU.

Podpeč pri Preserju, 28. julija.

Borovniška gasilska župa je imela v nedeljo svojo župno vajo v idilični vasi Jezeru pri Preserju. Župne vaje so se udeležila vsa društva: Borovnica, Kamnik, Preserje, Jezero, Breg, Podpeč in Rakitna. Po orodni vaji so se vršile tudi redovne vaje za gasilski kongres. Okrog 9. zvečer so si vrli gasilci podali roke v slovo z vzkliki: Na svidenje na kongresu v Ljubljani.

Usoda pa je hotela drugače. Ob pol 12. je zatrobil v mirno noč gasilski rog, ki je naznanil, da je v bližini izbruhnil požar. In res! V vasi Podpeči pri Preserju so se pokazali visoki stebri plamenov. Požar je zajel tik pod cesto stoječi kozolec in skednje, ki so bili polni žita in sena. Velika nevarnost pa je pretela, da se vnamejo tudi hiše nad cesto. Edino požrtvovalnim gasilcem z Jezera se imajo Podpečani zahvaliti, da ni do tega prišlo. Skupno s Podpečani so Jezerani pričeli z omejevanjem požara. Vsako hišo, ki je pričela goreti, so v trenutku pogasili.

Strašni zublji so opozorili tudi sosednje gasilce na pretečo nevarnost. V teku pol ure je že 14 brizgaln lilo velike curke vode na goreča poslopja. Pri gašenju so bila naslednja društva navzoča: Jezero, Podpeč, Preserje (motorna), Kamnik, Breg, Borovnica (motorna), Verd (motorna), Notranje gorice, Vnanje gorice, Brezovica, Drenov grič (motorna), Makna, Brest in Ljubljana-Barje (motorna). Po večurnem delu se je gasilec posrečilo pogasiti požar. **Celotna škoda znaša okrog 400.000 Din.** Največ škode je trpel posestnik Matko Milavec, kateremu sta pogorela dva kozolca, polna žita, in dva skednja, natrpna s senom. Njegova škoda se ceni na 120.000 Din. Zavarovan pa je bil samo za 30.000 Din. Nadalje so pogoreli posestniku Antonu Mravljetu kozolec, posestniku Pristavcu svinjak s štirimi svinjami, kozolec in skedenj, posestniku Kajcu kozolec, posestniku Šviglju kozolec in posestniku Zupiču kozolec in skedenj. Vsi imenovani so bili malenkostno zavarovani.

Čudim se Podpečanom, da polagajo zavarovanju tako malo pozornosti. Pred 46 leti je pogorela vsa vas. V teka 40 let je bilo v vasi 11 požarov. Sreča v nesreči je, da ni bilo človeških

žrtev. V zadnjem hipu so se rešili iz gorečega skednja trije fantje.

Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno. Pohvalo zaslužijo vsi navzočni gasilci kakor tudi tukajšnje orožništvo, ki je vzdrževalo vzoren red, saj je bilo pri požaru navzočnih več sto ljudi. Požrtvovalno se je udeleževal tudi župni načelnik, g. Drašler iz Borovnice.

STRAŠNO NEURJE OB SEVERNI MEJI.

Gornja Radgona, 28. julija.

Minuli petek je dopoldne pripekalo precej vroče sonce. Proti 15. pa so se od vseh strani začeli zbirati gosti beli oblaki, ki so v naglici postajali vedno večji in temnejši ter obetali neurje. Okoli pol 16. pa je začel razsajati precej hud vihar in temni oblaki so spremenili smer ter v naglici preplavili spodnji del Apačke kotline, Heregovščak in Gornjo Radgono.

Med bliskanjem in grmenjem se je vlila strašna ploha. Zaslišalo se je po strehah in oknih silno ropotanje precej debele toče, ki je spremljala ploho več minut ter pobelila kakor sneg. Ulice in ceste so bile preplavljene z vodo kakor pritoki večje reke. Po večminutnem uničujočem delu je toča zbila vse poljske pridelke ter uničila mnogo vrtov. Močno so poškodovani sadonosniki in v goricah po vsem Heregovščaku tako krasno obetajoča letina; nove nasade je docela zbila na tla in hudi naliv je odnesel in izpral vso zemljo. Še drugi dan je bilo na nekaterih mestih najti precej velike kupe toče ter med njo pomešane nebrojne jagode lepega grozdja. Pogled na razdejano delo in trud je nad vso žalosten. Škoda v goricah znaša do 50 odstotkov ter istotako tudi v sadonosnikih in vrtovih.

Iz bližnjega grička Heregovščaka je bil dotok vode v sam trg tako silen, da se je pod hotelom g. Rudolfa Kolerja naenkrat zamašil kanal. Z vso silo je voda raznesla kanalizacijo iz opeke, ki vodi ravno pod posebno gostilniško sobo hotela, ter dvignila leseni pod in tako vdrla v gostilniški in trgovinski lokal ter iztekala pri vseh vratih na glavno ulico. Poleg Šprangerjeve vile (v bližini hotela) je bil dotok vode tako silen, da je tekla preko visoke obcestne škarpe kakor slap. Po raznih kletih je stala voda do pol metra visoko. Škoda jo vseprek ogromna in gre v stotisoče. Vsa letina, o kateri smo pred kratkim poročali, da je doslej kazala izredno lepo, je uničena. Na občino prihajajo trumoma prizadeti posestniki ter prijavljajo provzročeno jim škodo, da se jim po ugotovitvi visoke davščine odpišejo. Tako strašnega neurja v tej letni dobi ne pomnijo ljudje že več desetletij.

Iz Ljutomera pa poročajo: V petek zjutraj ob štirih je prihrumela od zahoda silna nevihta. V črnih oblakih je kar rožljalo, potem pa je padala suha toča kake štiri minute ter kar pobelila zemljo. Zrna so bila od grabove do orehove velikosti. Še skoro do poldne so ležala v kupčkih na bolj senčnih krajih. Toča je napravila največ škode v Cezanjevcih, na Kamenščaku, kjer je oklestila tudi vinograde do tretjine, v Ljutomeru, kjer je uničila skoro vso povrtnino, in v Pristavi.

PO GORNJESAVINJSKI DOLINI.

Rečica ob Savinji, 27. julija.

Dasi prihaja «Domovina» v več izvodih na Rečico in dasi sem že nad štiri leta njen naročnik, še nisem opazil v njej nobenega dopisa iz Rečice. Marsikdo si mogoče misli, da je kak ameriški tornado dvignil naš lep trg z zemeljske površine. Pa ni tako! Še živimo ter imamo novic cel koš. Evo jih nekaj!

Dne 13. julija smo imeli lepo gasilsko slavnost, odkritje spominske plošče umrlim ustanoviteljem našega društva; obenem smo blagoslovili novo motorno brizgalno. Zal nam je popoldne nagajalo vreme ter se ni mogla lepa prireditve razviti, kakor smo pričakovali. — V petek dne 18. julija proti večeru se je med močnim viharjem ulila strašna ploha, med nalivom je pričela padati kakor oreh debela toča ter je v nekaj mi-

nutah uničila domala vse poljske pridelke; ponekod je pobila celo šipe. Posebna komisija je v ponedeljek cenila škodo.

Neka stranka pri nas si je namerjala nabaviti radijski aparat. Na prigovarjanje nekega poslovodje je res kupila aparat od nekega moža. Kakor hitro pa je stranka imela aparat doma, se je jelo govoriti, da je dobila namesto novega stari aparat ter je plačala zanj 12.000 Din. Pa nič zato. Dasi je bil aparat star in že tudi nekoliko bežežen, je vendar včasih katero zapel ali kakšno smešno povedal. Zadnji čas pa ne vemo, kaj je bilo aparatu, enostavno je zgubil posluš za godbo in za petje in še celo dar govora. Vsi radijski padarji z Rečice so se trudili in niso znali uganiti vzroka njegove bolezni. Prišlo je celo tako daleč, da so radio-bolnika poslali na neko radio-kliniko v Celje, da mu tam pregledajo drobovje in ugotovijo vzrok, zakaj je revež zadnji čas postal tako molčeč in če so sploh zdravila zanj. Pa radio-bolnik se je vrnil nezdravljen iz Celja s poročilom, da je revež pač že star in da mora misliti na smrt. Poskusimo še v Ljubljani, mogoče bo tam kaj boljši uspeh! Stranka je stavila dobavitelju aparat na razpolago, zahtevajoč nov aparat, za kakršnega se je bila pogodila. Ej da, ta nesrečni radio!...

NAŠI NA TUJEM

PRAZNIK AMERIŠKIH SLOVENCEV V LJUBLJANI.

Slovenska narodna podporna jednota v Čikagu je na pobudo pokojnega Antona Kristana organizirala izlet naših ameriških rojakov v staro domovino, da spoznajo vse gospodarske, socialne in kulturne prilike v ožji stari domovini in v ostalih krajih Jugoslavije.

V nedeljo so se vsi ameriški Slovenci, ki so že pred tedni prišli v staro domovino, sestali v Ljubljani, da še pred odhodom na pot po Jugoslaviji po domače in prijateljsko proslave skupnost med staro in novo domovino. Lepi senčnati prostor okoli hotela «Tivoli» je bil za to najprimernejši. Že popoldne, ko se je pričela ljudska veselica, je bil velik naval prijateljev delavstva in mnogih odličnih delavskih borcev. Delavsko godbeno društvo «Zarja» je neumorno sviralo razne domače skladbe. In med občinstvom se je kmalu razvnelo pristrčno razpoloženje.

Zvečer je tajništvo SNPJ priredilo za povabljenе goste in svoje rojake velik banket v dvorani hotela «Tivoli». Banketa se je udeležilo do 200 oseb. Med gosti sta bila tudi bankir iz New Yorka g. Fran Saksler, ki vsako leto pride na dopust v Slovenijo, in novinar g. Rems, ki dopisuje ameriškim listom in stalno biva v Ljubljani. Viharno je bila na banketu pozdravljena tudi g. Emmy Frundlichova, poslanka dunajskega parlamenta, članica eksekutive Mednarodne združne zveze v Londonu in prvoboriteljica za žensko enakopravnost.

Med banketom so se vrstile najpristrčneje napitnice in zdravice, nekatere globoko resne, a druge polne pristnega domačega humorja. V imenu SNPJ in izletnega odhoda je navzoče goste pozdravil John Olip iz Čikaga, ki je želel svojim tovarišem najboljšo potovanje po lepi Jugoslaviji, a domačim, da bi njih država še krepkeje napredovala in se gospodarsko okrepila.

Dr. Henrik Tuma je prečital pozdrav ge. Anke Kristanove za izkazane izraze sožalja, nato pa je ameriške rojake pozdravil v imenu vseh delavskih gospodarskih in strokovnih organizacij. Poudarjal je velik gospodarski pomen Jednote, ki že desetletja goji vezi med starim in novim svetom. Pozdravili so nato ameriške rojake v imenu strokovnih organizacij in strokovne komisije gosp. Fran Vuk, v imenu izseljeniškega urada banske uprave izseljeniški komisar g. Fink, v ime-

nu ljubljanskega delavstva g. Nace Mihavec, v imenu DZ g. Ivan Štukelj in mnogi drugi. Lep je bil tudi govor ge. Emmy Freundlichove.

Vse govore in zdravice so navzoči sprejeli z najviharnejšim odobravanjem. Govorniki pa so se v svojih govorih spominjali tudi svobodoljubnosti Severnih zedinjenih ameriških držav, ki ne ovirajo duševnega in kulturnega napredka posameznim priseljencem. Večer je, kakor omenjeno, prav lepo potekel.

Večina ameriških izletnikov je v ponedeljek zjutraj krenila z dolenskim vlakom proti Karlovcu na Sušak. Američani potujejo po Dalmaciji, Bosni, Srbiji ter se bodo vrnilo do 7. avgusta.

NAŠI SEZONSKI DELAVCI V NEMČIJI.

Liebenstein, 20. julija.

Ker se oglašajo Slovenci v Nemčiji iz vseh krajev v «Domovini», dovolite tudi nam malo prostora v tem ljubem listu.

Tukaj v pokrajini Württembergu nas je Slovencev prav mnogo in smo kot sezonski delavci zaposleni po veleposestvih. Kraji so prav lepi in ljudje dobri; nas kot inozemce spoštujejo in so prav prijazni z nami.

Nemški delavci se posebno odlikujejo po visoki srčni izobrazbi in so nam Slovincem v marsičem v dober zgled. Delo se opravlja tukaj z raznimi modernimi stroji, vendar je treba še delavcev prav mnogo. Ker ne slišimo nikjer lepe slovenske besede, nam je «Domovina» prav dobrodošla in jo prav radi čitamo. Vsem bralcem in bralkam «Domovine» kakor tudi prijateljem in znancem v lepi Sloveniji pošiljamo presrečne narodne pozdrave iz Nemčije: Andrej Mir (Sveti Miklavž pri Ormožu), Anton Erjavec (Dokležovje v Prekmurju), Mihael Ružič (Prosečka vas v Prekmurju) in ostali delavci in ostale delavke v Liebensteinu.

WENEUX LES SABLANS (Francija). Prosim Vas, gospod urednik, da tudi nam pustite malo prostora v naši ljubi «Domovini», ki jo vedno težko pričakujemo, saj nam prinaša mnogo domačih novic iz naše rodne domovine. Tukaj živimo še dokaj dobro, zaposleni smo pri različnih delih. Domačini nam gredo prijazno na roka. Prav lepo smo praznovali francoski narodni praznik dne 14. julija. Kakor običajno vsako leto, je tudi tokrat dobila vsaka oseba kaj za spomin na veliki dan francoske republike. Posebno lepo so bili obdarovani tudi naši otroci. Imamo v tem kraju prav dobrega župana Chevriera, ki je zelo naklonjen mladini, zato ga pa tudi otroci imajo zelo radi. A sploh je od vseh spoštovan. Sedaj Vas pa, gospod urednik, prav lepo pozdravljamo, enako vse čitatelje in čitateljice «Domovine». — Jožef in Marija Rožanc, Ivan Mlokar, Ivan Premrov in Ivan Pakič.

PREKMURSKI GLASNIK

Za povzdigo kmetijstva v gornjem Prekmurju. V nedeljo, 13. t. m., se je vršila druga redna seja ožjega kmetijskega odbora za srez Mursko Sobotu, ki se je nad dve uri pečala s povzdigo kmetijstva v gornjem Prekmurju. V zmislu zakonitih določil se namerava ustanoviti sresko vzorno posestvo, ki bo vzgajalo potrebne merjaške in petelinčke; gojilo bo vrhu tega razna semena, izvrševalo poskuse, vzgajalo sadna drevesca, da ne bomo več v toliki meri odvisni od uvoza iz drugih srezov. V kratkem se bo nakupilo nekaj prvovrstnih plemenskih merjaščekov in jih razdelilo med prošnjike. Premovanja konj, ki se bo vršilo 19. avgusta v Beltincih, se udeleži odborov predsednik osebno in bo tam razdelil dve nagradi sreskega kmetijskega odbora po 500 Din. Najstarejšemu rodovniškemu odseku v Puconcih, ki priredi 30. avgusta svojo prvo razstavo plemenske živine, se je odobrilo prispevek 3000 D.n.; tudi te prireditve se udeleži odborov predsednik. V jeseni se bo nakupilo in razdelilo večje število plemenskih petelinov štajerske pasme. Istotako se

bo jeseni razdelila semenska pšenica Beltinci št. 277 in sadna drevesca iz razsadnika v Rakišanu. Za oboje je zaprošena večja banovinska podpora, pa tudi sreski kmetijski odbor bo po svojih močeh prispeval. Za absolvente zimskega kmetijskega tečaja v Strukovcih se priredi v začetku meseca avgusta dvodnevni poučni izlet. Nadalje se je sklenilo podvzeti vse potrebne korake, da se zniža zemljiški davek, ki je v Prekmurju mnogo višji kakor v sosednih štajerskih krajih.

Za izboljšanje gmotnega stanja kmeta. Hvaljevredno akcijo je započelo sresko načelstvo v Murski Soboti. Blizu 40 dobrih kmetov, večinoma županov, se je peljalo v Dokležovje, kjer ima semenogojška postaja v Beltincih svoja polja, da so si lahko na licu mesta ogledali zrno raznih vrst pšenice, ki jo križa in poplemenjuje ta zavod. Zeleti bi bilo, da se tudi živinoreji posveti večja pažnja. V Prekmurju je ustanovljenih že jedno število rodovniških društev, važno pa je, da priskočijo na pomoč predvsem oblastva. Le oblastvo lahko danes nakupi in pošlje v te kraje potrebne plemenske bibe in pa nekaj brejih krav. Brez žrtev se ljudstvu ne bo moglo pomagati.

Poljske miši v Prekmurju. Kraljevska banska uprava je dovolila 25% en prispevek k stroškom letos pomladi izvršenega zatiranja poljskih miši v devetih občinah v skupnem iznosu 6000 Din.

ZANIMIVOSTI

Strašen potres v Italiji

Ob 1. ponoči od 22. na 23. julija je upropastil potres precejšen del ozemlja v Južni Italiji. Ško da na poslopjih, ki so se podrli in ki se še podirajo, je tolikšna, da je sploh še ni mogoče preceiniti. Smrt je našlo pod razvalinami nad 3000 ljudi. Sunek je bil tako močan in nenaden, da je v nekaterih hišah prav vse prebivalce zgnel. V neki sirotišnici se je rešilo od 200 deklic le 10. Od padajočega tramovja in rušečega se zidovja je bilo nad deset tisoč ljudi ranjenih. Mesto Melfi z 12.000 prebivalci je popolnoma porušeno. Potres je trajal 45 sekund. Ljudstva, ki se mu je podiral strop nad glavami in se mu je razmikal pod nogami, se je lotila silna panika. Vse je drlo v smrtnem strahu iz mesta, neusmiljeno gazeč otroke in starce. Tudi v Napoliju se je porušilo več hiš ter so začeli zaradi silnih sunkov zvonovi po cerkvah sami zvoniti. Najbolj so bili prizadeti kraji Potenza, Mazeria, Rio Nero, Barila in Acala.

× **1000 žrtev tajfuna.** Strašni vihar tajfun, ki je zadnje dni divjal nad zapadnim delom Japonske, je povzročil velikansko škodo. V Fukuoti in drugih mestih se je zrušilo več sto hiš. Mnogo oseb je ostalo pod ruševinami. V velikih skrbah so zaradi usode parnika «Karei Meru», domnevajo, da se je parnik, ki je imel na krovu 60 potnikov, potopil. Potopilo se je tudi več manjših ladij. Telefonske in brzozjavne zveze so popolnoma prekinjene. Pri Kokuri v okraju Mogi je zagrabil tajfun neki osebn vlak ter ga vrgel s tirov. Pod razvalinami razbitih vagonov je pokopanih večje število ljudi. Zadnje vesti iz Japonske o tajfunski nesreči poročajo, da je bila to najstrašnejša katastrofa v zadnjih štiridesetih letih. Tajfun je povzročil velikansko škodo ter je na več sto kilometrov opustošil cvetoča ozemlja. Število človeških žrtev je izredno veliko ter se čeni nad 1000. V enem samem kraju je zaradi viharja izgubilo življenje skoro 300 oseb. Nad 100 ribiških bark se je potopilo ali pa jih pogrešajo.

× **Prva sovjetska knjiga o usodi zadnjega ruskega carja.** V Leningradu je nedavno izšla knjiga Rykova pod naslovom «Zadnji dnevi Romanovov». Prvič obravnava komunist to tragično temo in z ozirom na odlično pisateljevo ime je treba publikacijo smatrati kot službeno. Seveda

ni tudi v tej knjigi nobenih podrobnosti. Suho in hladno pisana knjiga pripoveduje med drugim: «Bilo je 18. julija 1918. Centralni odbor komunistične stranke je zasedal v Moskvi pod predsedstvom Lenina. Drug Semaško, komisar za narodno zdravje, je ravno poročal o potrebnih ukrepih za higieno vasi, ko je nakrat vstopil Sverdlov in sedel poleg Lenina. Ko je Semaško končal, je spregovoril Sverdlov: Tovariši! Nikolaj Romanov je bil v Jekaterinburgu po sklepu okrožnega sovjeta ustreljen, ker so se Čehoslovaki bližali kraju in je bila nevarnost, da zbeži. — Nato je govornik zahteval od centralnega komiteta takoj pismeno odobrenje izvršitve smrtne kazni nad ruskim carjem in carsko rodilo. Navzoči so pričeli živahno debatirati o dogodku, Lenin pa je vstal in zavpil: «Seja je prekinjena! Gremo na naslednjo točko dnevnega reda!» Debata o zahtevi Sverdlova je bila končana v petih minutah in prešlo se je na nadaljnjo točko dnevnega reda, kakor je odredil Lenin...»

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dober odgovor.

Dva mestna gizdalina srečata kmetško žensko, ki pelje oslico, otovorjeno z jerbasi sočivja in zelenjave.

«Kam ste pa ve dve namenjeni?» je smeje nagovoril prvi gizdalin kmetico.

Žena je odgovorila mirno: «Jaz nesem sočivje na trg. Moja tovarišica si pa gre iskat ženina. Ako vama je všeč, le predstavita se ji.»

Gizdalina sta zardela in hitro odšla dalje.

M.

Živo strašilo.

Tujec: «Oče, ali vam koristi to strašilo na njivi?»

Kmet: «Koristi pa, koristi Vsak berač, ki pride mimo, stopi k strašilu in ogleduje, ali bi se dalo kaj okraati — in tako mi odžen vse vrane.»

M.

Cigan in spovednik.

Cigan pride k spovedi ter spovedniku ukrade zlato uro. Nato se prične izpovedovati.

Cigan: «Duhovni oče, ukradel sem uro in to zelo obžalujem. Kaj naj storim?»

Duhovnik: «Vrni uro lastniku!»

Cigan: «Tukaj je ura, gospod.»

Duhovnik: «Ne meni, ampak tistemu jo vrni, kateremu si jo ukradel.»

Cigan: «Sem mu jo že ponudil, pa je ni hotel vzeti.»

Duhovnik: «Če je tako, potem je ura tvoja.»

Cigan: «Hvala lepa!»

M.

Dober tek.

Žena (v menažeriji): «Kaj bi pa ti rekel, če bi se nenadoma mreža raztrgala in bi lev mene popadel?»

Mož: «Dober tek!»

Zagovor.

Sodnik: «Zakaj ste ukradli srebrno žlico?»

Tat: «Zato, ker zlate ni bilo...»

V šoli.

— Če ne boš priden, Jurček, napišem tvojemu papanu pismo, naj pride k meni.

— Tega pa le nikar ne storite, gospod učitelj, moj oče je zdravnik in plačati mi boste morali za prvi poset 100 Din.

V šoli.

Učitelj: «Ni vse zlato, kar se sveti. Kdo mi zna k temu povedati kak primer?»

Peterček: «Vaše hlače, gospod učitelj!»

Nevarna ponudba.

— Gospod doktor, nimam denarja, da bi vam plačal honorar za zdravljenje. Ali bi ne mogel honorarja pri vas zaslužiti?

— O tem bi se dalo govoriti. Kaj pa ste po poklicu?

— Rokoborec.

Iz otroških ust.

V prvem razredu ljudske šole so otroci po nalogu učiteljice slikali z barvami hišo z dimnikom, iz katerega se kadi. Neki otrok je naslikal dim zeleno. Učiteljica ga vpraša, zakaj, nakar se otrok nasmehne: «Špinačo kuhajo, gospodična!»

V trgovini.

— Kakšen prodajalec pa ste? Zakaj ste tako osorno zavrnilo gospoda, ki je hotel nekaj kupiti? Zapomnite si, da ima odjemalec vedno prav.

— Ne vem, gospod šef, kako je s tem. Gospod je dejal, da je pri nas jama razbojnikov.

Kazen na obroke.

Sodnik (tožencu): «Vi ste svojemu sosedu pilepili zaušnico in ste zato obsojeni na 200 Din globe. Imate k temu kaj pripomniti?»

«Da, gospod sodnik. Eno vprašanje: ali bi ne mogel teh 200 Din v obrokih plačati?»

«To ne gre. Vi tudi zaušnice riste na obroke dajali.»

V juliju

ko se perilo najbolj zamaže, Vam bo pri trudapolnem pranju najboljši pomočnik

TERPENTINOVNO MILO

Advokat dr. Koderman Karel V MARIBORU

naznanja, da se nahaja — po razdružitvi z g. dr. Slokarjem — njegova odvetniška pisarna v dosedanjih prostorih na **Aleksandrovi cesti št. 12** (pritličje, na desni). — Telefon 21-92.

Kovaci!

Načenejši koks 100 kg . . . Din 85.—.

Pri večjem naročilu popust!

LJU. LIANSKA MESTNA PLINARNA.

319

Hiša

ob glavni cesti

v večji vasi ob Kolpi, pripravna za podjetnega obrtnika ali trgovca, nadalje pripadajoči svet — njive, košenice, stelniki, gozd in za vinarstvo že rabljene parcele —, v zdravi legi, se ugodno prodasta. Več se poizve pri notarju v Crnomlju.

Ako mi ogledalo kedaj pove neprijetno resnico,

tedaj najdem hitro pomoč pri preizkušeni Elsa-preparatih za nego lepote: Elsa-mila zdravja in lepote v 7 finih in koristnih vrstah (milo iz lilijnega mleka, lilijne kreme iz rumenjaka, glicerino, boraksovo, katanovo, brivsko); Elsa-Creme pomada za obraz in roke, Elsa-pomada za rast las. — Elsa-Shampo 1 kom. 3 Din 30 p. Elsa-dont pasta za zobe, 1 tuba 8 Din 80 p.

Vedno rabim samo te preparate.

Delajte tudi Vi tako — pomagalo bo tudi Vam!

5 komadov Elsa-mila na izbiro stane 52 Din franko, če se denar pošlje naprej; po povzetju 62 Din. Dobiva se povsod. Kjer ne, izvolite naročiti naravnost pri:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
Stubica Donja, Elsat.g 360.

Prima gonilna jermena

In vse mlinsko-tehnične potrebščine vedno v zalogi pri trdkih CADEZ & RČAR. Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

Ako želite, da ostanejo Vaša gospodarska pos'opja z ostalim vred dobri rebarbar, na, morate nabavljati barve, pokost (firne), lake in druge tem slične redmete od no pri

DRAGU FRANZU

V LJUBLJANI, Stari trg št. 24 295

Postrežba točna.

Cene solidne!

Pomlajevanje.

Znano je, da nikako bogastvo ne more dati človeku one sreče, ki jo uživa v svoji mladosti v polnem zdravju, moči in aktivnosti. Toda na žalost ostane naš organizem zdrav, močan, sposoben za delo in aktivno življenje samo dotlej, dokler so njegove življenjske žile zdrave. Slabe ali celo bolne žile ne dovajajo več organizmu dragocenih fermentov in hormonov energije, zaradi česar krvotok in premena materije ne delujeta in v organizmu nabirajo strupi (sečna kislina, urati i. dr.), ki so ravno glavni krivci vseh naših nadlog in naglega staranja. Na srečo so slavni znanstveniki: Braun, lekar, Karno, Gilbert in drugi iznašli sredstvo, da se podovajanju fiziološkega ekstrakta (kakor Kalefluida D. Kaleničenka) iz žlez mladih živali v bolni organizem človeka zopet vračajo izgubljeno zdravje, mladostna moč in aktivno življenje, t. j. organizem se enostavno pomlaja.

Kalefluid čisti kri, regulira krvotok in premeno materije; po izvršenem kurzu zdravljenja ponašajo: slabost, nervoznost, nagla utrujenost, bolečine, potrtost in bivši bolnik uživa zopet vse radosti življenja mladih let.

Brezplačno pošljemo brošuro: «Pomlajenje in lečenje organizma». Naš naslov: Beograd, Kralja Milana 58, Miloš Marković. — Za Ameriko: A. Tchernoff, 50 East. 127 St. New York City.

Kalefluid se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah

Violine od Din 95—

Tambure " " 98—

Mandoline " " 136—

Gramofoni " " 345—

Rocne harmonike " " 85—

Zahtevajte naš ve ik:

C E N I K,

ki ga Vam pošljemo brezplačno.

MEINEL & HEROLD

Tovarna glasbil,
gramofonov
in harmonik

Prodajna p. družica:

MARIBOR ŠT. 104-B

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi družba «Iirija», Ljubljana, Dunajska cesta št. 46, telefon št. 2820. 80

2 do 3 poštene vajence za sedlarski obrt

sprejme proti celotni oskrbi Hinko Perne v Radomljah. 320

Gostilna in posestvo v Štrigovi (Medimurje).

Sele pred nekaj leti sezidana enonadstropna hiša s 7 sobami, 2 kuhinjama in 2 kletama, gospodarsko poslopje, krasen vrt, 2 1/2 orala njiv (oranice), 1 oral sadnega vrta, ob državni cesti na iako dobrem prometnem mestu, se prodajo. Cena zelo nizka in ugodna. Več pove Rejnar v Razkrižju pri Štrigovi. 309

V prodaji leži Vaša bodočnost!

Ako se čutite sposobnega, doseči visok promet naših prvovrstnih predmetov, Vam ponudimo tem potom naše zastopstvo ter Vam jamčimo za boljši zaslužek kakor v katerikoli drugem poklicu. Pišite nam in priložite znamko za odgovor. 285

Tehna družba, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Krojaški mojstri in šivilje,

ki nimate časa v sezoni, udeležite se sedaj krojnega tečaja, ki se prične dne 2. avgusta. Pomočniki, pomočnice, nešivilje, tudi Vi izrabite priliko in se ga udeležite, da boste za jesensko sezono laže dobili službo. Ker imamo generalno zastopstvo modnih listov anglo-francoske modne krojne akademije, se bo že v tem tečaju poučevalo po najnovejših jesenskih modelih, brez katerih Vam ne bo mogoče delati moderne garderobe. Za učence brezplačni ponavljalni tečaj. Brezplačna rekomandacija služb. Modni listi na razpolago. Krojno učilišče, generalno zastopništvo modnih listov, Ljubljana, Stari trg št. 19. 316

Kolarski pomočnik, dobro izurjen,

se sprejme. Sprejme se samo oni, ki bi, če bi bilo pomanjkanje dela, lahko delal doma, seveda na mojo obrt. Naslov pri upravnistvu «Domovine» v Ljubljani. 337

Mlinarski učenec se išče.

Hrana in stanovanje pri mojstru. Naslov pove uprava «Domovine». 336

Gostilničarji!

Večje količine prav dobrega vina iz lastne gorice vam ponuja po nizki ceni Janko Mestinišek pri Sv. Petru na Medvedovem selu, pošta Podplat. 338

Vajenca za usnjarski obrt

sprejme s hrano in stanovanjem Franc Čebular, usnjar na Igu pri Ljubljani. 331

Kmečko dekle

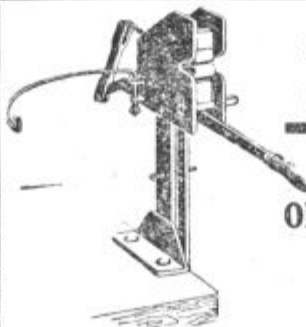
za hišna in poljska dela se išče. Ponudbe pod «Zdrava» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 332

Majer ali viničar,

oženjen, ki ima več za delo sposobnih rodbinskih članov, popolnoma več sadjarstvu in živinoreji, se sprejme v stalno službo proti udeležbi na donosu ekonomije in živinoreje za posestvo, sestojče iz okoli 50 oralov sadovnjakov, njih in travnikov in opremljeno z živim in mrtvim inventarjem. Nastop službe jeseni ali pozimi. Ponudbe s podrobnimi podatki naj se pošljejo na naslov: Kobal Sl. Ljubljana, Gledališka ulica št. 13. 328

Sprejememo še nekaj zastopnikov

za prodajo šivalnih strojev, koles, gramofonov itd. «Cētra», Ljubljana, poštni predal 248. 330

Košnja otave se bliža!

Olajšajte si delo z našim patentiranim, brezvzmetnim „STUBAIER“-brzoklepalnikom!

Prednosti:

1. Nobenega mučnega klepanja več.
2. 80% ni pri anek na času, kajti naš aparat skleplje vsako, tudi najtršo koso, v 2 do 3 minutah boljše in lepše kot more to storiti najbolj izurjen kosar.
3. Klepanje je otroško lahko ter se mu lahko priuče ženske, mladoletni in tudi oni s slabimi očmi.
4. Aparat deluje popolnoma brezšumno.
5. Preprečuje škubine in s tem varuje koso.
6. Kleplje se lahko z nasajenim kosiščem; zaradi tega odpade nepotrebno snemanje kosē pred klepanjem.
7. Širina klepa se lahko poljubno uravnava.
8. Teža mu je samo 9 kg; zaradi tega se lahko prenaša.
9. Tvornična garancija do konca onega leta, v katerem se je kupil.
10. Aparat deluje čustveno, kar je pri klepanju glavna stvar.
11. Aparat je brez vsake vzmeti in najnavadne še kons.rukcije ter izdelan iz najboljšega specialnega jekla; zaradi tega so popravila izključena.
12. Nobenih nadaljnjih stroškov, temveč samo enkratni izdatek.
13. Točno funkcioniranje, ki pri pravilnem ravnanju nikoli ne odpove.
14. Z aparatom se lahko klepljejo tudi srpi.

Zategadelj, kmetovalci, si ne pozabite nabaviti tega za Vas velevažnega orodja prej ko mogoče, še pred košnjo!

Mnogoštevilna zahvalna in priznalna pisma iz tuzemstva in inozemstva na razpolago! Prospekte, navodila in vsa ostala pojasnila Vam daje brezplačno:

Generalno razpečavanje „Stubaier“-brzoklepalnikov

FRIDERIK KRATZ, družba z o. z.,

Stražišče pri Kranju št. 52 (Dravska banovina).